

Centrum
Doskonalenia
Nauczycieli
w Koninie

Placówka akredytowana

Koniński
KURIER OŚWIATOWY

2016

Nr 1 (111)

Rok XXIV

ISSN 2081-1527

K W A R T A L N I K P U B L I C Y S T Y C Z N O - E D U K A C Y J N Y

Wielkopolska Konferencja
„Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz”

SPIS TREŚCI

Wielkopolska Konferencja „Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz”.

Odsłona druga

(Jarosław Jankowski) 3

Dopalacze wciąż groźne

(Eryk Matuszkiewicz) 4-6

Ta zdradliwa „pigułka gwałtu”, czyli działanie i nielegalność GHB

(Grzegorz Czerniewicz) 6

W walce z plagą dopalaczy

(Piotr Gołdyn) 7-10

Z TEKI NAUROLOGOPEDY

W poszukiwaniu „łącznika” między oświatą i medycyną

(Joanna Karczyńska) 11-12

Pracować w oświacie i zachować spokój

(Agnieszka Wawrzyniak) 12

Działania Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

związane z Rokiem Otwartej Szkoły

(Zbigniew Budny) 13

Refleksyjnie – o sile i wartości tradycji

(Wioletta Poturała) 14-15

Polonistyczne spotkanie w Warszawie

(Aleksandra Czaplicka-Wojtas) 16

Wczoraj, dziś i jutro edukacji zawodowej w regionie.

Młodzieżowe Koło Stowarzyszenia Elektryków Polskich

przy Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie

(Mariusz Ciesielczyk) 17-18

Z wizytą w Polonijnym Ośrodku Spotkań „Haus Concordia”

w Niemczech

(Jolanta Kmieć) 19-21

Zofia Urbanowska patronką Szkoły Podstawowej nr 1

w Koninie

(Magdalena Czapska) 21-23

OCALENI OD ZAPOMNIENIA...

Wizerunki zasłużonych dla kultury mieszkańców

Wielkopolski Wschodniej (17)

Ks. Mieczysław Kuznowicz (1874-1945)

– wychowawca i opiekun młodzieży rzemieślniczej

(Piotr Gołdyn) 24-25

REGION W WEEKEND (12)

Wielkopolska – kraina pałaców, zamków i dworów (cz. 3.)

Śmiełów – siedziba polskiego klasycyzmu

(Grażyna Frydrychowicz) 26-29

Regulamin XIV Konkursu Recytatorskiego

„Wielkopolska w poezji” 30

Konkurs na scenariusz działań edukacyjnych na temat

„Znaczenie chrztu Polski dla budowania tożsamości państwa

i narodu” 31

Konkurs plastyczny na kartkę okolicznościową

„Chrzest Polski w moich oczach” 31

Konferencja popularnonaukowa

„Chrzest Polski – milowy krok ku cywilizacji.

Casus Wielkopolski Wschodniej” 32

Koniński Kurier Oświatowy

– kwartalnik

Wydawca:

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

Rada Programowa:

dr Bogumiła Celer (Kalisz)
dr Elwira Jeglińska (Ślesin)
dr Mariusz Kulik (Warszawa)
dr Tomasz Olejniczak (Konin)
dr hab. Agnieszka Wałęga (Toruń)

Zespół Redakcyjny:

Jarosław Jankowski (redaktor naczelny)
Danuta Jaszczak (zastępca redaktora naczelnego)
Zbigniew Budny (sekretarz)
Aleksandra Czaplicka-Wojtas (redaktor)
Mira Olszak (redaktor)
Wioletta Poturała (redaktor)
Justyna Ziomek (redaktor)

**Materiały prosimy przysyłać pod adresem
redakcji do sekretarza „Kuriera”.**

**Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania
nadesłanych tekstów i nadawania im tytułów.**

Skład, łamanie i druk: LeonStudio.pl

Adres redakcji:

62-510 Konin, ul. Sosnowa 14 (CDN)
tel. (63) 245 75 20, fax (63) 245 61 95
internet: www.cdnkonin.pl
e-mail: cdn@cdnkonin.pl

Placówka akredytowana

Wielkopolska Konferencja „Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz”. Odłona druga

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie jest placówką, która swoją ofertą wpisuje się w szeroko rozumiany program edukacyjno-profilaktyczny mający na celu pomoc szkole w jej działaniach na rzecz wzmocnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na każdym etapie ich rozwoju. Nadrzędnym celem w tym zakresie stało się propagowanie skutecznych działań oraz pomoc merytoryczna kadrze pedagogicznej w realizacji zadań nałożonych na szkołę przez państwo, do których należy m.in.: harmonijny rozwój osobowościowy i intelektualny dziecka, kształtowanie postaw, budowanie systemu wartości, w tym wychowywanie młodych ludzi tak, aby lepiej orientowali się w tym, co dobre, a co złe, co pozytywne, a co szkodliwe, kształtowanie wśród uczniów odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach, w tym także do łagodnego znoszenia stresów i porażek.

A powodów do takich stanów jest coraz więcej. Presja rodziców, środowiska rówieśniczego, reklam, mediów, presja do uzyskiwania (coraz lepszych) wyników, nieodstawania od innych, dorównywanie „liderom” klasowym, szkolnym, społecznym, medialnym. Bycia lepszym zawsze i wszędzie. Presja, presja, presja...

Młodzi ludzie mają prawo czuć się zagubieni i często bezradni wobec wygórowanych w stosunku do ich możliwości wymagań. Potrzebni są więc nauczyciele i wychowawcy nie tylko świadomi zagrożeń, ale posiadający kompetencje w tym zakresie.

Uczniowie i wychowankowie mogą liczyć na wsparcie i pomoc osób dorosłych, w tym wychowawców, pedagogów, psychologów. Nauczyciele oraz dyrektorzy poszerzają swoją wiedzę i umiejętności na różnorodnych formach doskonalenia, doksztalcenia, a także w ramach samodoskonalenia. Udział kadry pedagogicznej w kursach doskonalących, warsztatach czy konferencjach pozwala na zdobywanie kompetencji służących wsparciu młodego pokolenia w przezwyciężaniu trudności, lecz także niejednokrotnie w ich powrocie „z dalekiej, emocjonalnej podróży”. Dzięki autorozwojowi nauczyciele uatrakcyjniają realizowany przez siebie proces dydaktyczno-wychowawczy, proces, w którym niezwykle ważnymi, wdrażanymi elementami są: respektowanie trójpodmiotowości oddziaływań wychowawczych i kształcących: uczeń – szkoła – dom, zapewnienie dziecku przyjaznych, zdrowych i bezpiecznych warunków do nauki i zaba-

wy, rozwijanie samodzielności oraz odpowiedzialności za siebie i najbliższe otoczenie, kształcenie umiejętności asertywnych zachowań w przypadku presji otoczenia, promowanie zdrowego stylu życia czy wreszcie wypracowanie zasad właściwego postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia. Wyżej wymienione zapisy ujęte w podstawie programowej znajdują uszczegółowienie w treściach nauczania na różnych poziomach edukacyjnych oraz w dokumentach wewnątrzszkolnych (m.in.: statutach szkół, programach profilaktyki, programach wychowawczych czy procedurach obowiązujących w danej szkole).

Szkoła „nie jest samotną wyspą”. Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie jest stałym organizatorem szkoleń, spotkań tematycznych, warsztatów na temat profilaktyki i edukacji zdrowotnej uczniów oraz takich programów jak np. „Szkoła dla rodziców i nauczycieli”, z wiodącym przesłaniem konstruktywnego rozwiązywania konfliktów i zapobiegania problemom okresu dorastania. Ważną rolę w upowszechnianiu zarówno profilaktycznych zabiegów, jak i sposobów radzenia sobie z konsekwencjami stosowania używek przez dzieci i młodzież oraz tworzenia bezpiecznej szkoły są konferencje, w których uczestniczą nie tylko nauczyciele i wychowawcy, ale także rodzice i uczniowie. Dowodem jest duże zainteresowanie takimi konferencjami, jak „Nowoczesna szkoła wobec nowych zagrożeń społecznych” z udziałem sędzi Anny Marii Wesołowskiej czy „Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz” z udziałem między innymi znawcy problemu dr. hab. Krzysztofa Wojcieszka. CDN w Koninie ma świadomość potrzeby współdziałania ze specjalistami w dziedzinie profilaktyki, jak też z instytucjami i organizacjami zajmującymi się tą tematyką na co dzień. Dlatego ważne jest, aby wspólnie planować, organizować i realizować działania proedukacyjne, prowychowawcze, społeczne. Współpraca instytucji, urzędów, organizacji pozarządowych i różnych specjalistów może wspierać i wspiera szkołę w realizowanych przez nią zadaniach. Niezwykle istotne jest, aby były one skorelowane, jak najczęściej wspólne, aby ich oddziaływanie było fokusowe, nakierowane na konkretny cel, wielowątkowe, a przede wszystkim skuteczne.

W szeroki wachlarz takich propozycji w naszym województwie wpisuje się także **Wielkopolska Konferencja „Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz”**, która

odbędzie się 27 kwietnia 2016 r. w Sali Sesyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. To już druga edycja tej konferencji, która swoją pierwszą odłoną miała 23 listopada 2015 roku w Koninie. Ze względu na wagę problemu, jego aktualność, jak i potrzebę objęcia tą tematyką większej liczby odbiorców Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie wraz z Wielkopolskim Samorządowym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie zaprasza wszystkich zainteresowanych do udziału w konferencji (którą honorowym patronatem objął Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak) oraz do współpracy w kolejnych działaniach na rzecz bezpieczeństwa i profilaktyki wśród dzieci i młodzieży.

Zachęcam Państwa do lektury tematycznych artykułów zamieszczonych w nowym numerze „Konińskiego Kuriera Oświatowego”. Znajdziecie w nim Państwo materiały przygotowane przez prelegentów konferencji „Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz”, a dotyczące m.in. zagrożeń płynących z przyjmowania środków psychoaktywnych. Ponadto zamieszczone są w kwartalniku artykuły konsultantów CDN w Koninie dotyczące m.in.: Ogólnopolskiego Kongresu dla Nauczycieli Polonistów, Bibliotekarzy i Animatorów Kultury, refleksji o sile i wartości tradycji – w kontekście V edycji Szkolnego Kongresu Kultury w ZSGE w Koninie, działań CDN w Koninie w ramach ogłoszonego przez MEN Roku Otwartej Szkoły, a także kolejne artykuły z cyklu „Ocaleni od zapomnienia...” i „Region w weekend” oraz inne materiały opracowane przez nauczycieli subregionu konińskiego.

Obecny „Koniński Kurier Oświatowy” jest pierwszym, w którym łączymy wydawane do tej pory oddzielnie przez Centrum dwa wydawnictwa, tj. „**Koniński Kurier Oświatowy**” (pismo CDN w Koninie) oraz **Biuletyn Informacyjny „Rewers”** (pismo CDN PBP w Koninie). Wkładka „Rewersu” do „KKO” zawierać będzie m.in. kalendarium wydarzeń, rekomendacje książek i wykaz czasopism dostępnych w CDN PBP w Koninie i jej filiach.

Wierzę, że każdy Czytelnik naszego wspólnego pisma znajdzie inspirację dla swoich edukacyjnych działań, może zachęć do lektury rekomendowanej książki lub do wiosennej wędrówki po regionie.

Jarosław Jankowski

Dyrektor CDN w Koninie

Redaktor naczelny

„Konińskiego Kuriera Oświatowego”

Eryk Matuszkiewicz lek. med. na Oddziale Toksykologii Szpitala Miejskiego im. Franciszka Raszei w Poznaniu

Dopalacze wciąż groźne

Człowieka od zawsze interesowało i intrygowało to, co zakazane. Jednocześnie poszukiwał on ciągle nowych wrażeń i chciał „sięgnąć tam, gdzie wzrok nie sięga”. Pomocne miały być w tym różnego rodzaju środki o działaniu psychostymulującym lub halucynogennym. Pierwsze doniesienia o używaniu marihuany pochodzą z Chin z IV w. p.n.e., a zastosowanie środków halucynogennych przez Indian Ameryki Południowej datuje się na 3 500 lat temu. Niektóre z nich miały zastosowanie w medycynie, jak kokaína, której pod koniec XIX w. używano jako środka znieczulającego w operacjach okulistycznych. Z czasem okazało się, że oprócz pożądaných skutków środka wpływające na naszą świadomość mają wiele innych działań zagrażających zdrowiu i życiu człowieka. Dlatego środki psychoaktywne znalazły się w wykazie substancji niedozwolonych w szerokim użyciu, a ich stosowanie i posiadanie wiązało się z określonymi sankcjami.

Na początku lat 80. XX w. pojawił się w USA pomysł stworzenia nowej grupy substancji psychoaktywnych nazywanych w literaturze anglojęzycznej *designer drugs* lub synonimicznie *legal high*, czego polskim odpowiednikiem są tzw. „do-

palacze”. Angielskie słowo *design* oznacza „projektować”, gdyż wytworzenie nowych substancji psychoaktywnych miało miejsce na drodze zaprojektowanych syntez. W ich trakcie dodawano podstawniki, pierścienie czy łańcuchy boczne do związku prekursorowego, tak aby powstała zupełnie nowa substancja. Produkt tej syntezy najczęściej nie znajdował się na liście substancji zabronionych w obrocie, zatem sprzedaż jego była legalna (*legal high*). Właśnie takie omińnięcie obowiązujących regulacji prawnych było kolejnym powodem tworzenia dopalaczy. Obecnie trudno jednoznacznie określić, jaka jest ich liczba, ale z pewnym przybliżeniem można powiedzieć, że kilkaset. W miejsce starych, już znajdujących się w wykazie substancji zabronionych w obrocie, powstają nowe. Jest to bardzo dynamicznie rozwijająca się działalność.

Trzeba także wiedzieć, że powstające kolejne dopalacze (syntetyczne kanabinoide) mają coraz większą siłę działania, nawet do kilkuset razy w porównaniu np. do tetrahydrokanabinolu, z którego powstają. Oznacza to nie tylko bardziej intensywne doznania, ale też niesie ze sobą kilkaset razy większe zagrożenie dla życia i zdrowia użytkownika. Każdy nowy syntetyczny środek psychoaktywny ma także dłuższy czas działania niż prekursor, z którego powstał.

W Polsce historia dopalaczy rozpoczyna się w 2008 roku. Wtedy to powstały pierwsze sklepy rozprowadzające te środki. Sprzedawano je jako produkty kolekcjonerskie nieprzeznaczone do spożycia przez ludzi. Początkowo trudno było jednoznacznie określić, jakie one niosą ze sobą zagrożenia, ale okres dwóch lat pokazał, iż są to bardzo niebezpieczne środki. Dlatego na początku października 2010 roku decyzją Głównego Inspektora Sanitarnego zamknięto sklepy działające pod szyldem „Dopalacze.com”. Przełożyło się to na zmniejszenie liczby pacjentów hospitalizowanych w oddziale toksykologii po użyciu tego rodzaju środków. Przez kolejne lata liczba pacjentów trafiających w ramach ostrego dyżuru po użyciu dopalaczy utrzymywała się na stałym poziomie i oscylowała wokół liczby kilkunastu pacjentów w skali miesiąca. Od początku 2015 r. do lipca tegoż roku obserwowaliśmy stały wzrost liczby hospitalizacji po użyciu dopalaczy i w lipcu 2015 r. wyniosła ona 65 osób. Zbiegło się to w czasie

z bardzo licznymi przypadkami pacjentów trafiających do śląskich szpitali po użyciu dopalacza o nazwie „Mocarz”. Szczęśliwie po tym przełomowym miesiącu zanotowaliśmy znaczny spadek liczby hospitalizacji po użyciu dopalaczy. Liczne akcje uświadamiające zagrożenia wynikające z używania dopalaczy oraz intensywne działania policji i prokuratury przyczyniły się do tego spadku.

Grupą, która najczęściej sięga po dopalacze, są ludzie młodzi. W Oddziale Toksykologii Szpitala Miejskiego im. Franciszka Raszei w Poznaniu są hospitalizowani pacjenci, którzy ukończyli 18 rok życia i to właśnie najmłodszy pacjent oddziału najczęściej sięgają po tego rodzaju środki. Często zdarza się to także w grupie dwudziestokilkulatków. Osoby w wieku 30 lat i więcej rzadko sięgają po dopalacze. Jako ośrodek regionalny zbieramy również informacje z całej Wielkopolski i wiemy, że 11–12-latkowie również sięgają po dopalacze. Natomiast gdy weźmiemy pod uwagę strukturę płci, to młodzi chłopcy i mężczyźni zdecydowanie częściej używają dopalaczy niż dziewczęta i młode kobiety. Trudno jednoznacznie wyjaśnić to zagadnienie. Obserwacje własne autora pokazują, że użytkownicy dopalaczy są gorzej wykształceni i prezentują niższy status materialny w porównaniu z użytkownikami „klasycznych” narkotyków, takich jak marihuana, amfetamina czy kokaina.

Gdy pytamy pacjentów, dlaczego używają dopalaczy, najczęściej padają odpowiedzi, iż nie są to drogie środki, są stosunkowo łatwo dostępne, a nade wszystko trudno jest wykazać, że dana osoba znajduje się pod wpływem dopalacza, a wręcz niemożliwe jest ustalenie, którego spośród licznych jego rodzajów. Właśnie brak możliwości udowodnienia, że dana osoba jest pod wpływem dopalacza, przesądzał o użyciu tego typu środka.

Warto teraz uświadomić sobie, co się dzieje z organizmem człowieka po użyciu dopalacza. Działania tych środków możemy ogólnie podzielić na pojawiające się zaraz po użyciu, nazywane w żargonie medycznym ostrymi i odległe w czasie od chwili zażycia, czyli tzw. przewlekłe. Ostre skutki dotyczą zmian zachowania i funkcjonowania organizmu jako całości, skutki przewlekłe natomiast dotyczą zmian psychiki, czyli ogólnie rozumianego zdrowia psychicznego. Trzeba powiedzieć, że objawy mogą być różnie wyrażane u różnych użytkowników dopalaczy. Związane jest to z osobniczą wrażliwością i odpowiedzią organizmu na dany

środek. Niemożliwe jest także przewidzenie, jak intensywnie dana osoba zareaguje na substancje zawarte w dopalaczach.

Bezpośrednio po zażyciu dopalacza pojawia się pobudzenie psychoruchowe, które może manifestować się jako wewnętrzny niepokój, trudności w koncentracji czy bezsenność. Osoba będąca pod wpływem dopalacza nie może skupić się na jednej czynności, cechuje ją nadmierna przerzutność uwagi, czyli szybkie przechodzenie od jednego wątku myślowego do kolejnego. Pobudzenie psychoruchowe może także manifestować się jako napady szału czy agresji skierowanej ksobnie lub w kierunku osób z najbliższego otoczenia. Osoby pobudzone pozbawione są całkowicie kontroli własnego zachowania i działając impulsywnie, mogą zagrażać zdrowiu i życiu własnemu lub najbliższego otoczenia.

Druga grupa objawów występujących po zażyciu dopalaczy dotyczy tego, co dzieje się z naszym ciałem. Prawidłowe funkcjonowanie naszego organizmu jest pod wielkim wpływem autonomicznego układu nerwowego, synchronizującego pracę wszystkich narządów wewnętrznych, który składa się z części współczulnej i przywspółczulnej. Oba te układy działają w sprzężeniu i równowadze. Pobudzenie układu współczulnego ma miejsce w sytuacji stresowej, w momencie zagrożenia czy ucieczki. Natomiast przewagę zyskuje układ przywspółczulny w czasie odpoczynku, snu, spokoju. Zastosowanie dopalacza powoduje nienaturalne pobudzenie układu współczulnego, co objawia się wzrostem ciśnienia tętniczego, przyspieszeniem pracy serca czy podwyższeniem temperatury ciała. Cechą bardzo typową dla osób zażywających dopalacze oraz inne substancje psychoaktywne jest poszerzenie źrenic. Można powiedzieć, że jest to „test prawdy”, gdyż bardzo niewiele leków ma tę właściwość, a biorąc pod uwagę np. pobudzenie psychoruchowe, podwyższenie ciśnienia i tętna, rozpoznanie użycia dopalacza staje się bardzo prawdopodobne. Trzeba powiedzieć, że – na szczęście w rzadkich przypadkach – pobudzenie układu współczulnego może prowadzić do zagrażającej życiu tachykardii (wzrost ciśnienia tętniczego), do przełomu nadciśnieniowego czy hipertermii (temperatura ciała powyżej 40°C, według niektórych autorów >41°C). Wspomniana hipertermia leży u podłoża niewydolności wielonarządowej obejmującej niewydolność krążenia, oddechową czy obrzęk mózgu. Dodatkowo wysoka temperatura i wzrost napięcia mięśni powodują uwolnienie białek, które

w prostej drodze prowadzą do niewydolności nerek. Wszystko to nieuchronnie może prowadzić do zgonu. Po zażyciu dopalaczy spirala patologicznych procesów jest tak rozkręcona, że niekiedy nie udaje się jej zatrzymać.

Na szczęście znakomita większość pacjentów wychodzi obronną ręką z zatrucia. Nie jest to jednak koniec działania dopalaczy. Czy tego chcemy, czy też nie, powodują ona zmiany w naszej psychice, co można określić jako odległe skutki używania nowych substancji psychoaktywnych. U używających dopalaczy obserwuje się zmiany zachowania i osobowości, objawiające się jako niekontrolowane napady agresji, stopniowe zaniedbywanie codziennych obowiązków, pogorszenie relacji międzyludzkich.

Często po użyciu dopalacza mogą pojawić się objawy ostrej psychozy. Psychoza jest stanem całkowicie zmienionej percepcji własnej osoby i rzeczywistości. Osobom wydaje się, że są kimś innym (np. aniołem, diabłem), wypowiadają zdania bez związku ze sobą, nie rozpoznają miejsca, w jakim się znajdują (np. szpitala). Występuje czasem niewielkiego stopnia pobudzenie psychoruchowe z niemożnością pozostania przez dłuższy czas w jednym miejscu czy pozycji (np. naprzemienne leżenie i wstawanie, niemożliwość siedzenia przez dłuższy czas). W tym stanie nie można pacjenta wypisać do domu, a jedynie do szpitala psychiatrycznego, gdyż stan ostrej psychozy wymaga natychmiastowego leczenia.

Pojawia się coraz więcej prac mówiących o uzależniających właściwościach dopalaczy. Jak każde uzależnienie, także i to rozwija się bardzo podstępnie i osoba, której ono dotyczy, nie zauważa problemu, a na zwracanie uwagi na ten problem reaguje agresją i zaprzeczeniem.

Użytkownicy dopalaczy „cenili” w nich to, iż nie można nikomu udowodnić, że jest pod wpływem dopalaczy. Istotnie, w codziennej praktyce nie dysponujemy swoistymi testami służącymi wykrywaniu dopalaczy. Rutynowo u pacjentów podejrzanych o użycie tych środków wykonujemy standardowe testy na oznaczenie marihuany, amfetaminy czy kokainy, aby wykluczyć jednoczesne użycie także i tych środków. Nasze rozpoznanie użycia dopalaczy opieramy zatem na wywiadzie (informacje od osób towarzyszących pacjentowi), bardzo charakterystycznym obrazie klinicznym (pobudzenie psychoruchowe i podwyższenie parametrów życiowych, poszerzenie źrenic) oraz ujemnych testach na obec-

ność klasycznych narkotyków oraz alkoholu. Oczywiście istnieją specyficzne metody stwierdzające obecność dopalaczy, jak na przykład chromatografia, ale są one trudno dostępne. Trzeba też wiedzieć, że z kilkuset znanych dopalaczy jesteśmy w stanie wykryć tylko niewielki ich procent.

Leczenie pacjenta po użyciu dopalacza jest objawowe, to znaczy, że poprzez podawanie leków staramy się zmniejszać pobudzenie psychoruchowe, wysokie ciśnienie czy tętno. Podawanie płynów dożylnie pozwala ponadto szybciej wyeliminować dopalacz i jego metabolity. Leczenie takich pacjentów jest o tyle trudne, że nie wiedząc, z jaką substancją mamy do czynienia, nie możemy przewidzieć skutków, jakie ona wywoła. Całość komplikuje jeszcze indywidualna reakcja organizmu na składniki dopalacza.

W naszym oddziale staramy się, aby każdy pacjent odbył rozmowę z psychologiem. Bardzo często w takiej rozmowie okazuje się, że nie jest to pierwszy kontakt z dopalaczem lub inną substancją psychoaktywną, jak początkowo deklarował pacjent, ale już istniejące uzależnienie. Czasem jest to jedyna okazja do zwrócenia uwagi młodemu człowiekowi na istniejący problem, gdyż – jak wcześniej wspomniałem – problem uzależnienia jest dla niego niezauważalny. Pacjenci i ich rodziny otrzymują informacje o formach pomocy (przychodnia, ośrodek zamknięty) i miejscach, gdzie można ją uzyskać. Niestety, niewielu podejmuje trudną i długą drogę leczenia uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Najważniejszą rzeczą w leczeniu jest motywacja pacjenta. Bez tego jakiegokolwiek leczenia będzie nieskuteczne.

Zdaję sobie sprawę z faktu, iż wygranie walki z dopalaczami nie jest łatwe i może nigdy się nie udać, ale nie możemy nie mówić o zagrożeniach i skutkach używania dopalaczy. Często zniechęcone rodziny pacjentów stawiają krótkie, ale trudne pytanie: „Co dalej?”. Myślę, że przede wszystkim trzeba mówić o dopalaczach i edukować młodzież, gdyż rzetelna wiedza, oparta na faktach i pozbawiona emocji, pozwoli młodemu człowiekowi w chwili wyboru podjąć dobrą decyzję. Ważne są coraz liczniejsze działania profilaktyczne, bo nie od wczoraj wiadomo, że lepiej jest zapobiegać niż leczyć. Trzeba także rozmawiać z rodzicami osób używających dopalaczy. Często zdarza się, że wchodzenie w świat dopalaczy jest spowodowane trudną sytuacją w rodzinie, taką jak np. przemoc, uzależnienie od alkoholu rodzica czy bezrobocie. Natomiast ▶▶▶

w rodzinach o wysokim statusie ekonomicznym młodzież ma przeświadczenie, że stać ją na wszystko i wszystkiego muszą w życiu spróbować. Nade wszystko, co niejednokrotnie słyszałem z ust różnych psychologów, brak więzi w rodzinie i poczucie osamotnienia powodują zwracanie się młodych ludzi m.in. w stronę środków psychoaktywnych. Wielokrotnie słyszałem także o „pozytywnym moty-

wowaniu”, czyli pokazywaniu, jak może wyglądać życie bez dopalaczy i zachęcaniu młodego człowieka do rozwijania własnych zdolności i pasji.

Odkąd dopalacze pojawiły się na polskim rynku, mamy większy lub mniejszy problem z nimi, patrząc na zjawisko z perspektywy oddziały toksykologii. Osoby dystrybuujące tego rodzaju środki zachęcają potencjalnych użytkowników,

obietując wiele. Wygrać z dopalaczami możemy tylko poprzez nasze działania profilaktyczne i ukazywanie zagrożeń wynikających z używania tego rodzaju substancji. Ciągłe wierzę w zdrowy rozsądek młodych ludzi i wiem też, że profilaktyka nie jest nastawiona na szybkie efekty. Nawet gdyby tylko jedną osobę udało się uratować przed zagrożeniem, to nasze działania mają sens.

Grzegorz Czerniewicz pracownik Izby Celnej w Poznaniu

Ta zdradliwa „pigulka gwałtu”, czyli działanie i nielegalność GHB

Zwykle narkotyki i dopalacze są zażywane przez osoby, które bardziej lub mniej świadomie chcą przeżyć nowe doznania. Nie zawsze wiedzą jednak, jak organizm zachowa się pod wpływem zażytej substancji czynnej. Niejednokrotnie oczekiwany odczuciem jest odprężenie, a czasem pobudzenie do większego odczuwania bodźców. Natomiast groźniejsze są przypadki, gdy nieznaną nam osobą lub grupą może nam zaaplikować jakiś środek, który wywoła zmianę stanu psychicznego. Takim środkiem może być przysłowiowa pigulka gwałtu, czyli kwas gamma-hydroksymasłowy (GHB) oraz jego ester gamma-butyrolakton (GBL), które działają tak samo.

Po raz pierwszy GHB został zsyntetyzowany przez Aleksandra Saytzeffa w 1874 r. Przez wiele lat był używany jako anestetyk, ale z uwagi na słabe działanie znieczulające nie przyjął się i został zastąpiony innymi substancjami. Ma natomiast silne działanie euforyzujące, relaksujące, uspokajające i może wywoływać stany amnezji. Stąd właśnie używa się go jako „pigulki gwałtu”. W związku z przestępczym użyciem tej substancji wpisano ją do załącznika ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.), rozdział II-P – jako substancję psychotropową. Tym samym stosowanie tej substancji jest nielegalne.

Dlatego w celu ominięcia tego zakazu zaczęto stosować GBL oraz 1,4 butanodiol (BDO), które w toku jednego procesu chemicznego przechodzą w GHB. Następnie w organizmie człowieka specyficznie w wyniku przemiany materii utlenia się do CO₂ i H₂O. Reakcja ta zachodzi już częściowo w górnym układzie pokarmowym. Okres przetrwania GHB wynosi 20–50 min, dlatego po ok 4–5 godzinach jego stężenie może być niewykrywalne w moczu. Powoduje to, że określenie w śledztwie rodzaju substancji, pod wpływem której doszło do przestępstwa, jest wręcz niemożliwe.

Ostatnie badania wykazały że farmakokinetyka GHB i GBL ma charakter nieliniowy – mówimy tu o efekcie dawki w kształcie litery U. Oznacza to, że efekty kliniczne po zażyciu zależą od dawki w ten sposób, że niskie dawki wywołują krótkotrwałe efekty, ale ujawniające się szybciej niż po zażyciu dużej dawki. Podobnie wielkość dawki wpływa różnie na efekty behawioralne, gdzie niskie dawki wywołują stymulację ruchową, a większe dawki efekt analgetyczny, a tym samym silne zatrucie.

Niskie dawki to około 1–1,5 grama dla osoby o średniej wadze, tj. ok. 70 kg. Powodują one efekt podobny do spożycia alkoholu etylowego – uczucie euforii, odprężenia, chęć kontaktów towarzyskich. Dawka ok. 3,5 grama wywołuje senność, zawroty głowy, wymioty i utratę przytomności. Natomiast dawka powyżej 4 gramów wywołuje już głęboką śpiączkę. Wynika z tego, że bardzo łatwo jest przedawkować i spowodować silne zatrucie organizmu lub nawet śpiączkę. Na świecie odnotowano kilka zgonów w następstwie łączenia stosowania GBL i GHB z alkoholem lub innymi substancjami psychoaktywnymi. Używane

jako substancje narkotyczne lub w celach przestępczych GHB lub GBL są dodawane do drinków w celu ukrycia ich słomianego smaku. Są – praktycznie rzecz biorąc – niewykrywalne w napoju i wywołują szybki efekt utraty świadomości, co może być następnie wykorzystane w celach przestępczych (kradzież, gwałt czy nawet wycięcie organów).

1 lipca 2015 r. wprowadzono zapis do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (art. 1 pkt 37 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie min. ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – Dz. U. z 2015 r. poz. 875), w załączniku II-P, o estrach substancji wyszczególnionych w tym załączniku. W związku z powyższym stosowanie tej substancji jest już nielegalne.

Piotr Gołdyn konsultant CDN w Koninie

W walce z plagą dopalaczy

Sławomir Lorek

Każda epoka ma swoje problemy natury społecznej. Obecnie plagą w Polsce stają się substancje psychoaktywne powszechnie nazywane dopalaczami. Mimo działań podejmowanych przez różne czynniki rządowe, medyczne, a nawet policyjne zjawisko nie maleje, a można odnieść wrażenie na podstawie doniesień medialnych, że dobrze się rozwija i zatacza coraz szersze kręgi. Jak się okazało, likwidowanie punktów sprzedaży nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Dopalacze są nadal dostępne bądź w nowych punktach sprzedaży, bądź poprzez internet. Wydaje się zatem, że główny ciężar przeciwdziałania zjawisku należy przenieść na profilaktykę i nie ustawać w trudach informowania młodych ludzi o szkodliwości zażywania tego typu preparatów, o tym, że zagrażają one nie tylko zdrowiu, ale i życiu. Trud ten podejmują różne instytucje oraz osoby prywatne.

W nurt działań profilaktycznych wpisuje się Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie, organizując dużą konferencję o zasięgu wojewódzkim, której przewodził następujący temat: *Dopalacz – zdradliwy (M)ocarz*. Odbędzie się ona w Auli im. Jana A. P. Kaczmarska Centrum Wykładowo-Dydaktycznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie 23 listopada 2015 r. Organizatorami byli: Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie oraz Wielkopolskie

Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie. Patronat honorowy objął Wielkopolski Kurator Oświaty. Opiekę medialną wydarzenia zapewnili: „Głos Wielkopolski” oraz portale internetowe lm.pl i nasze miasto.pl.

Konferencja zgromadziła około 900 słuchaczy. Byli to uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także studenci. Byli też uczniowie „szkół medycznych”, którzy to pewnie w swojej pracy będą się gdzieś stykać z osobami zażywającymi dopalacze.

Pierwszym punktem konferencji – po powitaniu zebranych i przemówieniach

zaproszonych gości, między innymi wiceprezydenta miasta Konina Sławomira Lorka – była projekcja krótkiego filmu o charakterze edukacyjnym zatytułowanego *Kolekcjonerzy mocnych wrażeń (Moda na dopalacze)*.

Po filmie nastąpiły wystąpienia prelegentów. Jako pierwszy głos zabrał dr hab. Krzysztof Andrzej Wojcieszek z Pedagogium Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie. Przedmiotem swojego wystąpienia uczynił zagadnienia związane z profilaktyką. Na początku wyjaśnił zebranym, czym jest profilaktyka, co czyni przedmiotem swojego zainteresowania. Omówił też kilka programów profilaktycznych realizowanych w Polsce i innych krajach. Można było jednakże odnieść wrażenie niedosytu, gdyż programy te dotyczyły przede wszystkim kwestii związanych ze spożywaniem przez młodzież alkoholu, a nie środków odurzających, w tym dopalaczy. Gdyby wszakże bardziej zagłębić się w zagadnienia związane z profilaktyką, to należy pamiętać, że bardzo często zażywanie dopalaczy idzie w parze ze spożywaniem przez młodych ludzi alkoholu. Prowadząc zatem działania profilaktyczne mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu wśród młodzieży, działamy także profilaktycznie wobec problemu dopalaczy. Dużym atutem tego wystąpienia była interakcja z młodzieżą, która przybyła na konferencję. Pan doktor Wojcieszek wędrował po sali, zadając pytania i wchodząc w dialog zarówno z młodymi uczestnikami, jak i z nauczycielami, którzy także licznie przybyli na konferencję.

Kolejne wystąpienie miało zgoła inny charakter. Przedstawione w nim zostały działania Wydziału Prewencji, Zespołu ds. Prewencji Kryminalnej, Nieletnich i Patologii Komendy Miejskiej w Koninie. Aspirant sztabowa Iwona Majkowska skupiła się w swojej prezentacji na dwóch obszarach. Pierwszym z nich były inicjatywy PaT – programu profilaktycznego „Profilaktyka ▶▶

Justyna Ziomek

Jarosław Jankowski

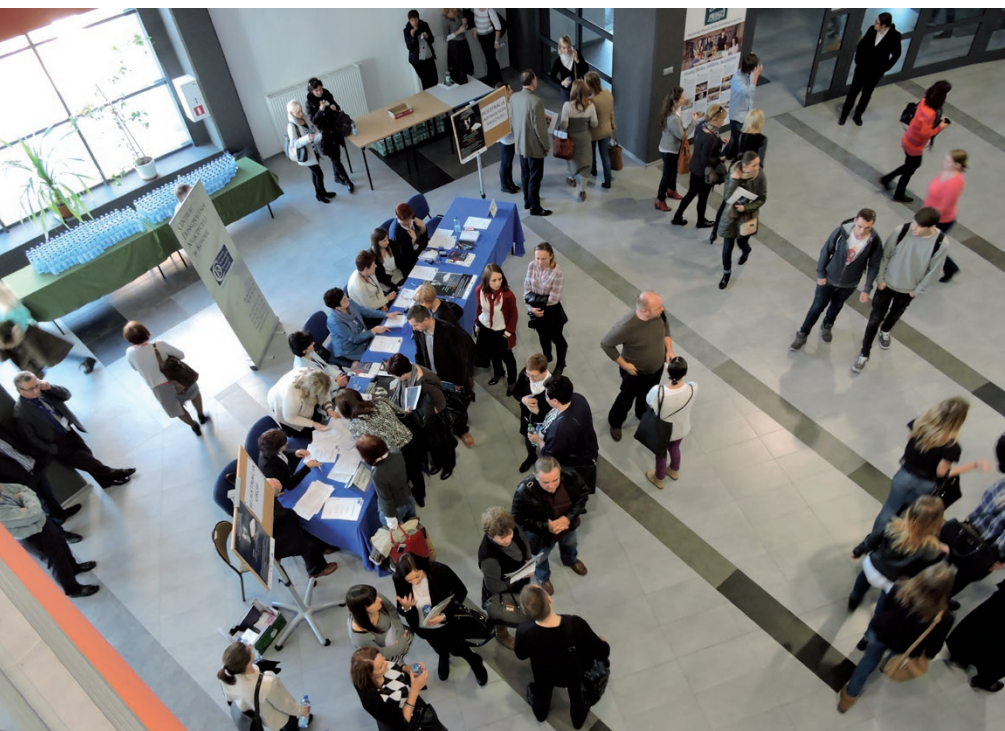
Krzysztof Andrzej Wojcieszek

Iwona Majkowska

Mikołaj Kasprzak

a Ty”. Program ten jest skierowany przeciwko narkomanii, więc po części wiąże się również z kwestią przeciwdziałania dopalaczom. Jak zauważyła prelegentka, wartością tegoż programu są ludzie, szczególnie ci, którzy chcą działać dla dobra drugiego człowieka. Program ten propaguje również kilka ważnych postaw, takich jak: profilaktykę rówieśniczą, modę na życie bez uzależnień, przekazywanie tylko dobrych wiadomości, a także destygmatyzację młodzieży. Pani aspirant zaprezentowała także działalność PaT w Koninie i zachęciła do zakładania PaTPORTÓW w szkołach ponadpodstawowych. Ich celem jest aktywizacja młodzieży w działaniach. „Każdy PaTPORT może realizować w ciągu roku szkolnego swój własny program, włączając się równolegle w działania gminne, miejskie, powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Najbardziej istotna dla wszystkich PaTPORTÓW i grup młodzieżowych PaT jest wspólna idea, czyli promowanie życia wolnego od przemocy i uzależnień”. Prelegentka omówiła także zasady tworzenia PaTPORTÓW, które z powodzeniem mogą działać w szkołach ponadpodstawowych, a które również angażują młodzież do konkretnych działań profilaktycznych. W kolejnej natomiast części swojego wystąpienia przybliżyła zebrany akcje, jakie podejmowała konińska policja w zakresie profilaktyki. Dotyczyły one przede wszystkim bezpieczeństwa dzieci podczas ferii i wakacji. Były to również akcje wspierające działania profilaktyczne i resocjalizacyjne, jak na przykład „Wietrzenie szafy – nowym startem dla MONARU”.

Młodzi ludzie (ale także dorośli) sięgający po alkohol czy zażywający środki psychoaktywne czasem nie zdają sobie sprawy z odpowiedzialności karnej wynikającej z tego faktu. Odpowiedzią na ten stan rzeczy miało być wystąpienie radcy prawnego – Mikołaja Kasprzaka zatytułowane: *Odpowiedzialność prawna osób zażywających oraz rozpowszechniających środki psychoaktywne*. Prelekcja była niezwykle ciekawa, bowiem mówiący wskazywał na

konkretne paragrafy z różnych aktów prawnych. Bardzo cenne kompendium wiedzy. Mały niedosyt można mieć jedynie z faktu, że więcej uwagi poświęcił sprawom odpowiedzialności osób, które sprowadzają i wprowadzają dopalacze do obiegu, a mniej tym, którzy posiadają je na własny użytek czy też zażywają. Prawdopodobnie związane jest to z tym, że ustawodawca nie uporał się jeszcze z tym problemem i nie ma możliwości wyciągania konsekwencji wobec osób, które dopalacze zażywają. Do

odpowiedzialności karnej można ich pociągać dopiero wtedy, gdy popełnią jakieś wykroczenie. W każdym razie wystąpienie pana Kasprzaka przyniosło wiele ciekawych informacji, a przynajmniej wskazało miejsca, w których można takich szukać.

Za bardzo interesujące uznać należy wystąpienie przedstawiciela Służby Celnej – Grzegorza Czerniewicza. Było ono bardzo obrazowe, nie tylko dzięki ciekawej prezentacji, ale samej narracji snutej przez prelegenta. Rozpoczął on od wyjaśnienia,

dłaczego Służba Celna zajmuje się tego typu sprawami. Wynika to z porozumienia podpisanego z Głównym Inspektorem Farmaceutycznym o współpracy w zakresie przeciwdziałania wprowadzania do obrotu środków zastępczych zamiast leków. Wiąże się to z faktem, że w Europie kwitnie handel chemikaliami. Mimo uszczelnienia granic Unii Europejskiej chemikalia są do Europy przemycane, przede wszystkim z Chin, Indii i krajów Ameryki Południowej. Trafiają one także do Polski i stanowią ►►

ła 47 przypadków. Z kolei dane dla lipca były następujące: rok 2014 – 22 przypadki, rok 2015 – 65. Przy czym przeważają zdecydowanie przedstawiciele płci męskiej wśród sięgających po dopalacze. Działanie ostre dopalaczy cechuje się następującymi objawami:

- niepokój, „kołatanie serca”,
- rozszerzenie źrenic, przekrwienie spojówek,
- pobudzenie ruchowe, często agresja,
- drżenie mięśni,
- bezsenność,
- trudności w skupieniu uwagi,
- wzrost tętna, ciśnienia krwi, temperatury ciała,
- ból w klatce piersiowej,
- duszność.

Trzeba również pamiętać, że stosowanie dopalaczy może doprowadzić do uzależnienia.

Wykładowca podkreślił również, że dla lekarzy leczenie osób po zażyciu dopalaczy jest kwestią niezwykle trudną. Wynika to przede wszystkim z niewiadomego pochodzenia tych substancji, bowiem ich producenci nie umieszczają informacji dotyczących składu specyfików na opakowaniach. Niejednokrotnie nawet sami nie wiedzą, co dodają do dopalaczy. Wiąże się z tym oczywiście większe ryzyko powikłań, a niekiedy i zgonów. Spożycie dopalacza nie daje bowiem możliwości przewidzenia jego działania na ludzki organizm. Zgon może nastąpić nawet po pierwszym zażyciu.

Reasumując, wydaje się, że konferencja przyniosła spodziewany efekt. Jeśli nawet w pierwszym odbiorze nie powstrzymała kogoś od zażycia dopalacza, to na pewno dała do myślenia, zachęciła do rozmów na ten temat, do podejmowania działań profilaktycznych, a te są konieczne. Potrzeba jednakże więcej takich konferencji...

podstawę produkcji dopalaczy. Najbardziej wymowny był jeden slajd, z pozoru zabawny, bowiem przedstawiał zdjęcie z wyobrażoną betoniarką. Obraz wzmocnił jednakże komentarz prelegenta. Otóż zauważył on, że do produkcji narkotyków konieczne są specjalne laboratoria, warunki niemal sterylne, odpowiednie proporcje itp. Tymczasem, żeby wyprodukować dopalacze, wystarczy garaż lub piwnica, betoniarka, w której miesza się przypadkowo dobrane, niewiadomego pochodzenia i przeznaczenia chemikalia, które potem sprzedaje się młodzieży. Skutki zażywania tego typu specyfików są tragiczne, doprowadzają często do nieodwracalnych zmian w organizmie, a nierzadko kończą się śmiercią.

Ważną kwestią tego wystąpienia było również zaprezentowanie skutków działania tzw. pigułki gwałtu, która z coraz większą „popularnością” wykorzystywana jest w nocnych klubach i dyskotekach.

Ostatnim prelegentem był lekarz medycyny z Poznania – Eryk Matuszkiewicz, który mówił na temat: *Nowe substancje psychoaktywne – nowe wyzwania, nowe zagrożenia*. Wystąpienie ciekawe, bowiem temat przedstawiony został z perspektywy lekarza – praktyka, który pracując na Oddziale Toksykologii Szpitala Miejskiego im. Franciszka Raszei w Poznaniu, na co dzień ma do czynienia z osobami, które trafiły pod jego opiekę po zażyciu dopalaczy. Z tego krótkiego, aczkolwiek treściwego wykładu można było dowiedzieć się kilku istotnych spraw, między innymi tego, że substancje psychoaktywne to takie, które działają na centralny układ nerwowy (mózg) i w zasadniczy sposób zmieniają

ludzkie zachowanie (postrzeganie świata, myślenie). Pod ich wpływem człowiek traci panowanie nad sobą, nie kontroluje zupełnie tego, co robi. Taki środekami psychoaktywnymi są właśnie dopalacze, a ich stosowanie powoduje utratę panowania nad ciałem, ruchami, a przede wszystkim czynnościami sterowanymi przez mózg.

Prelegent zauważył również, że w roku 2015 – w porównaniu z rokiem 2014 – liczba sięgających po środki psychoaktywne drastycznie wzrosła. Dane te dotyczą oczywiście szpitala, w którym on praktykuje. I tak dla przykładu: w marcu 2014 r. odnotowano 4 przypadki leczenia po zażyciu dopalaczy, natomiast analogicznie w tym samym miesiącu w 2015 r. ta liczba sięgnę-

Joanna Karczyńska neurologopedka kliniczny i specjalista wczesnej interwencji logopedycznej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rychwale

Z TEKI NEUROLOGOPEDY W poszukiwaniu „łącznika” między oświatą i medycyną

Czy istnieje „łącznik” pomiędzy pracą w oświacie a służbą zdrowia? Na pozór wydaje się, że tak. W dobie tylu zajęć specjalistycznych, rozkwitu placówek integracyjnych i szkół specjalnych każde dziecko musiało zostać zdiagnozowane przez lekarza – jest to dla nauczycieli oczywiste. Oczywiście jest także, że podstawą przyjęcia na badania w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej jest opinia lekarzy specjalistów.

Spotyka się także wielu ludzi pracujących w resorcie oświatowym i zarazem w służbie zdrowia – psychologów, rehabilitantów, logopedów. Każdy rodzic mający problem wieku rozwojowego z własnym dzieckiem korzysta z bogatej bazy specjalistów, to z terapii w ramach NFZ-etu, to prywatnie, w ramach wczesnego wspomaganie, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych czy korekcyjnych. Bogaty system kształcenia daje nam do wyboru wiele szkół, kursów kwalifikacyjnych, po których otrzymujemy bogatą bazę wiedzy na temat pracy z dziećmi. Więc odpowiadając sobie na pytanie, czy istnieje łącznik, odpowiadam: tak – na podstawie szybko wysnutych konkluzji. Zatem kiedy dziecko trafia na zajęcia specjalistyczne, to tym samym kończą się „wędrówki” po lekarzach? Diagnoza lekarska zapadła, diagnoza zespołów nauczycielskich do specjalnych zadań również, kontakty z lekarzami ogranicza się do badań okresowych, farmakologii i oczywiście diagnozy regresu w rozwoju, jeśli bystry nauczyciel go dostrzeże.

Odbiegając trochę od tematu, z tytułu „konika zawodowego” zaniepokojona jestem pewnym faktem. W wielu placówkach oświatowych prym wiedzie propagowanie zdrowego trybu odżywiania. Bogate programy „Zdrowo jemy”, „Witaminka” czy „Szkoła promująca zdrowie” dają poczucie bezpieczeństwa wynikające z właściwej troski o sposób żywienia dzieci, wpajania zasad zdrowego stylu życia, satysfakcji rodziców i generalnego zadowolenia społeczeństwa. Z zaciekawieniem przeglądam te programy i analizuję każdy jeden, z niecierpliwością doszukując się tematyki mnie interesującej. Zadaję więc sobie pytanie: czy obok tego

zdrowego stylu życia, tego zaspokojenia energetycznego, właściwych doborów witamin jakże ważnych dla młodego organizmu jednak my, nauczyciele przypadkiem o czymś nie zapomnieliśmy? Śmiało powiem, że tak: o jakości spożywania posiłków, i nie chodzi tutaj o „strofowanie” dzieci za „mlaskanie” przy stole. Każdy logopeda wie bowiem, że infantylne ruchy żuchwy są dozwolone do 12 roku życia, do wyrznięcia się kłów – dopiero wtedy dziecko nabywa umiejętności ruchów żuchwą góra – dół. Można by zadać kolejne pytania: kto ma się zająć bezpieczeństwem odżywiania dzieci? Kto powinien pracować nad poprawą nieprawidłowości anatomicznych w obrębie twarzy?

Jeśli jedzenie, to dietetyk – owszem: dla ustalenia algorytmów żywieniowych. Jeśli wady postawy, to rehabilitant – owszem: potrzebny jest on do spionizowania dziecka i uzyskania stabilizacji miednicy. Jeśli masaże buzi, to logopedzi – owszem: niezbędni w pracy nad osłabionym lub zbyt wzmocnionym napięciem.

Zatem kto? W czasach tak wielu możliwości doksztalcenia się powoli należy wyjaśniać pewne kwestie rodzicom, bo po dziś dzień rozkładają ręce nad brakiem specjalistów do terapii żywienia. Nie ulega wątpliwości, że nad dzieckiem z zaburzeniem żywienia pracuje sztab ludzi: psycholog – jeśli to dysfagia behawioralna, rehabilitant – nad punktami spustowymi i pionizacją, neurologopeda – nad mięśniami biorącymi udział w karmieniu odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo przełykania. Gdyby zapytać rodziców, kim jest neurologopeda, zapewne otrzymamy informację, że stymuluje rozwój mowy, wyprowadza wadliwie realizowane głoski, pracuje z ludźmi po udarach – i jest to prawda. Prawdą jednakże jest i to, że pracuje również nad problemem jedzenia. Ponieważ w zespole pracującym z dzieckiem z dysfagią neurogeną to on jest decydującą osobą.

Wielu noworodków przedwcześnie urodzonych oraz niemowląt dotkniętych chorobami o wysokim ryzyku upośledzenia rozwoju fizycznego i/lub umysłowego wymaga regularnego monitorowania stanu odżywiania. Ważne jest również

monitorowanie jakości jedzenia, na które składa się pobieranie, transportowanie i połykanie pokarmu. Wczesne wykrycie nieprawidłowości daje możliwość wprowadzenia właściwego leczenia żywieniowego, jak również usprawniania zaburzonych funkcji pokarmowych, zanim nieprawidłowe wzorce ruchowe staną się nawykiem.

Problem zaburzeń karmienia/jedzenia, który we wczesnym okresie rozwoju objawia się zaburzeniami połykania, czyli dysfagią ustno-gardłową, niesie ze sobą ryzyko niedożywienia. Nasuwa się więc stwierdzenie, że objęcie tego typu przypadków opieką neurologopedyczną powinno stanowić postępowanie standardowe.

Spotykana dość często dysfagia behawioralna to objaw zaburzeń karmienia, jedzenia i połykania w fazie przedwstępnej, wstępnej przygotowawczej, wstępnej właściwej, a nawet gardłowej czy przełykowej. Charakteryzuje się różnorodną etiologią. Ważne, by nikt nie bagatelizował takich objawów, jak: selekcja i odmowa jedzenia, niechęć do samodzielnego jedzenia i picia, przyjmowanie zbyt małej ilości pokarmu względem wieku i zapotrzebowania, powolne tempo jedzenia, zaburzenia zachowania podczas posiłku, wymioty itp.

Nie tylko dziecko, u którego obserwujemy niewłaściwe zachowanie w porze posiłku, wymaga szczególnej uwagi specjalistów. Osoba karmiąca, najczęściej matka, również powinna zostać objęta procesem diagnostyczno-terapeutycznym.

Połykanie przebiega w **trzech fazach**:

1. Faza **ustna** – składa się z dwóch etapów:
  - faza przygotowawcza, kiedy dochodzi do rozdrabniania pokarmu,
  - właściwa faza ustna, czyli przesunięcie kęsa w kierunku gardła dzięki pracy mięśni języka i policzków.
2. Faza **gardłowa** – to proces przesunięcia kęsa przez jamę gardła w kierunku przełyku.
3. Faza **przełykowa** – rozpoczyna się w momencie otwarcia górnego zwieracza przełyku.

Problemy dotyczyć mogą każdej fazy i każdą fazę należy usprawniać. Współczesna medycyna niesie ze sobą wiele osiągnięć zmierzających do ratowania przedwcześnie urodzonych noworodków, dzieci z wadami genetycznymi. Niestety, zwykle okazuje się, że samo ratowanie to zbyt mało. Przed rodzicami pojawiają się nowe problemy i pytanie, co zrobić, aby ►►

dziecko mogło dalej funkcjonować samodzielnie. Potrzebna jest dalsza, wielospecjalistyczna, długofalowa, zorganizowana i interdyscyplinarna pomoc, którą zapewnić powinna placówka oświatowa. Neurologopedę powinien być osobą kierującą rodzicem w zakresie uzyskania dostępu

do ośrodków żywieniowych. Jego praktyka zawodowa powinna opierać się na kontakcie ze specjalistami (chirurg, gastroenterolog, neurolog), powinien umiejętnie „wydeptać” sobie ścieżkę do wielu lekarzy z różnych dyscyplin. Bo choć pracuje w resorcie oświaty i obowiązują

go branżowe regulacje prawne włącznie z Kartą Nauczyciela, to odpowiedzialność za proces bezpiecznego i odżywczego żywienia spoczywa na nim i jest to problem „natury medycznej”. Warto spojrzeć na to przez pryzmat doboru specjalistów dla dziecka wymagającego wsparcia.

Agnieszka Wawrzyniak psycholog Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie

Pracować w oświacie i zachować spokój

W artykule opublikowanym w poprzednim wydaniu „Konińskiego Kuriera Oświatowego” pisałam o wypaleniu zawodowym. Omówiłam trzy główne rozpoznania, na których zasada się zespół wypalenia. Dziś spróbuję napisać o tym, co robić, by się przed nim ustrzec, by nie dopuścić do wypalenia zawodowego. Bo jak wiadomo, łatwiej zapobiegać niż leczyć, a pełnoobjawowe wypalenie zawodowe wymaga niestety długotrwałego leczenia, sporego nakładu finansowego, a przede wszystkim czasowego, i w dodatku wiąże się z długim okresem rekonwalescencji. Warto więc zrobić wiele, aby do takiego stanu nie dopuścić.

W tych działaniach profilaktycznych niechaj przyświeca nam zasada: „Chcesz się troszczyć o innych – najpierw zatroszcz się o siebie”. Tylko co to znaczy? Aby się o siebie troszczyć, przede wszystkim musimy siebie poznać. Znajomość siebie niekoniecznie idzie w parze z wiekiem – niektórzy młodzi ludzie doskonale znają siebie i wybierają to właśnie, co im służy. Jeżeli wieczorami nie potrafię wydajnie pracować, to ustalę, że trudniejsze obowiązki wykonuję w godzinach porannych. Jeśli nie lubię tzw. „papierkowej roboty”, tak dzielę się nią w zespole, aby wykorzystywać inne swoje mocne strony, a o pomoc proszę osobę, którą znam i wiem, że nie sprawi to jej trudności – zamieniam się więc ze współpracownikami obowiązkami.

Równie trudną sprawą, a nieodzowną w zadbaniu o siebie w miejscu pracy, jest asertywność. Jednak dobrze będzie, gdy asertywności będzie towarzyszyć znajomość samego siebie – uświadomienie sobie, jakimi wartościami chcę się kierować w życiu i co jest dla mnie tak naprawdę ważne. Asertywność jest nam potrzebna, aby żyć w zgodzie ze swoimi wartościami. To nie tylko umiejętność mówienia „nie”, to takie ukierunkowanie własnych zachowań, aby były one klarowne, aby zgadzały się z moją wewnętrzną postawą – nie były ani zbyt uległe, ani zbyt agresywne. To rzeczowe,

konkretne postawienie sprawy. Inaczej: jasny komunikat. Musimy przy tym pamiętać, że uszanowanie własnych praw musi mieć odzwierciedlenie w uszanowaniu praw innych osób. To również umiejętność wyrażania siebie: swoich opinii, sądów, postaw. Wymaga odwagi, ale też ułatwia życie poprzez wyartykułowanie swoich przekonań. Inni nie muszą się wówczas domyslać cudzych racji i w pracy człowiek staje się „jakiś”, nie zaś „nijaki”. Czasami cechy takie wymagają wyćwiczenia. Zazwyczaj łatwiej się nauczyć wyrażania siebie w bezpiecznych warunkach, ale nawet gdy te optymalne warunki nie są spełnione, zawsze można próbować być asertywnym. Jest wiele ciekawych opracowań dotyczących kształcenia tej umiejętności – warto polecić choćby książki autorstwa Marii Król-Fijewskiej czy Michele Giannantonio. Wyczytamy w nich, że asertywność to w wielu sytuacjach przede wszystkim umiejętność mówienia „nie”. Niektórym z nas słowo to nie przechodzi przez gardło. Myślę jednak, że małymi kroczkami da się opanować i tę sprawność. Bez tego słowa bowiem trudno byłoby w ogóle funkcjonować. Działa ono jak system obronny naszego organizmu, zapobiegając przeciążeniu. Czasem to „nie” trzeba umieć powiedzieć najpierw samemu sobie. I w tym miejscu odsyłam do wyżej wskazanych opracowań.

Natomiast to, na co nie ma się wpływu, należy zaakceptować. To ważna zasada zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym. Inaczej możemy być narażeni na ciągłą walkę z wiatrakami, a nie o to chyba chodzi. Stosowanie tej zasady pozwoliło wielu osobom w nie lada kłopotach wrócić do równowagi i przestać martwić się tym, czego zmienić się po prostu nie da, bo jest to od nas niezależne.

Na koniec kilka słów chciałabym poświęcić rozwijaniu umiejętności odpoczywania. Wbrew pozorom nie aż tak wiele osób ją posiada. Łatwo powiedzieć: „przecież odpoczywam”. Gdy się jednak przyjrzy zjawisku z bliska, to nie każdy odpoczynek można faktycznie nazwać odpoczynkiem. Najprostszą zasadą weryfikującą to, czy odpoczynek istotnie spełnił swoją rolę, jest postawienie sobie post factum pytania: czy czuję się wypoczęta, czy nabrałam sił po wypoczynku? Jeśli nie, to co w takim razie jest nie tak w tym moim odpoczynku.

Różne mogą być rodzaje wypoczynku – można odpoczywać aktywnie: spacer, jogging, wspinaczka, trekking, jazda na rowerze, pływanie, ćwiczenia w siłowni itp., lub też biernie: czytanie książki, słuchanie muzyki, kąpiel w wannie, relaksacja, medytacja, sen. I tutaj przyda się wyżej wspomniana znajomość samego siebie, która pozwoli dobrać rodzaj odpoczynku w zależności od tego, jakiego rodzaju relaksu potrzebujemy w danym momencie najbardziej. Ważna jest także długość urlopu i sposób, w jaki go spędzamy.

Ponieważ temat zapobiegania wypaleniu zawodowemu nie został jeszcze wyczerpany, będzie okazja wrócić do niego w kolejnym artykule.

Zbigniew Budny konsultant CDN w Koninie

Działania Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie związane z Rokiem Otwartej Szkoły

Ustanawiając w czerwcu ubiegłego roku rok szkolny 2015/2016 Rokiem Otwartej Szkoły, minister edukacji narodowej Joanna Kluzik-Rostkowska powiedziała: „Otwarta szkoła to taka, która nie zamyka się na kulturę, sztukę, sport, środowiska lokalne. Potrafi korzystać z tego, co ją otacza”. Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie od lat realizuje działania otwierające szkoły na różnorodne formy uczestnictwa w kulturze i niestandardowych projektach edukacyjnych. W Roku Otwartej Szkoły wiele z tych przedsięwzięć będzie kontynuowanych, ale równocześnie podjęte zostały nowe inicjatywy. Poniżej przedstawione zostaną niektóre z nich.

1. Prezentacja w witrynie internetowej CDN (w zakładce „Otwarta szkoła”) szkolnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Roku Otwartej Szkoły (ROS) połączona z konkursem na najatrakcyjniejszą inicjatywę „Nie jesteśmy samotną wyspą”.

Aby wziąć udział w konkursie, wystarczy przesłać pod adresem e-mailowym CDN (cdn@cdnkonin.pl – temat: Konkurs „Nie jesteśmy samotną wyspą”) informację na temat rozmaitych form współpracy placówki ze środowiskiem i różnymi instytucjami. Przesyłane prezentacje mogą mieć dowolną formę i objętość, a opracowane powinny być w ogólnodostępnych programach komputerowych. Ich właściwym autorem jest określone przedszkole, szkoła bądź inna placówka edukacyjna, a konkretnym autorem osobowym może być jakikolwiek przedstawiciel (przedstawiciele) społeczności szkolnej. Wartością zasadniczą każdej prezentacji jest upowszechnienie dobrej praktyki, ale w jej ocenie jako propozycji konkursowej istotna jest też oryginalność i różnorodność działań, kreatywność i innowacyjność pomysłów, a także atrakcyjność (konstrukcyjna, językowa, plastyczna/graficzna/fotograficzna) samego opisu realizowanych przedsięwzięć. Oceny tej dokonywać będą wyłącznie internauci korzystający z witryny internetowej CDN – poprzez głosowanie na konkretne placówki inicjujące i wdrażające najatrakcyjniejsze ich zdaniem działania (głosowanie na stronie www bądź na portalu społecznościowym Facebook). Placówka, która uzyska najwięcej głosów (głosowanie do końca czerwca 2016 r.),

zdobędzie nagrodę specjalną, a jej projekty i przedsięwzięcia przedstawione zostaną w „Konińskim Kurierze Oświatowym”. W „KKO” mogą też być zamieszczane inne ciekawe propozycje. Natomiast pod koniec roku szkolnego 2015/2016 szkoły mogą przesyłać sprawozdania z działań zrealizowanych w ramach ROS, które mogłyby być umieszczone na stronie www bądź publikowane w „KKO”.

Uwaga! Redaktorzy strony internetowej CDN w Koninie zastrzegają sobie prawo modyfikowania – tj. głównie adiustowania i skracania – przysyłanych prezentacji przed ich zamieszczeniem w witrynie.

2. Dyskusja panelowa „Szkoła wszem wobec. Formy współpracy placówek oświatowych z różnymi instytucjami i środowiskiem”.

Panel odbędzie się 2 kwietnia 2016 r. o godz. 11.00 w Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie (ul. Sosnowa 14, sala 208) jako przedsięwzięcie towarzyszące XII Konińskiemu Forum Oświatowemu.

W dyskusji udział wezmą:

- dyrektorzy/nauczyciele szkół różnych typów,
- przedstawiciele władz samorządowych,
- przedstawiciele instytucji współpracujących z placówkami oświatowymi.

3. Konkursy tematyczne dla dzieci, młodzieży oraz nauczycieli.

- Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Kangur”.
- Ogólnopolski Konkurs Języka Angielskiego „Fox”.
- Koniński Konkurs Poetycki im. Bogusława Janiszewskiego „Poezja młoda – poezja nowa”.
- Koniński Konkurs Poezji Dziecięcej.
- Konkurs Recytatorski „Wielkopolska w poezji”.
- Konkurs Wiedzy o Samorządzie Terytorialnym.
- Konkurs poetycki „Barwy poezji – barwy życia”.
- Konkursy literackie „A ja lubię czytać” oraz „Świat moich książek”.
- Konkurs informatyczny „W świecie bezpiecznego Internetu”.
- Konkurs plastyczny „Programowanie – jak my to widzimy?”.
- Konkurs fotograficzny „Architektura sakralna Konina i regionu konińskiego”.
- Konkurs na scenariusz działań edu-

cyjnych na temat: „Znaczenie chrztu Polski dla budowania tożsamości państwa i narodu”.

Regulaminy i szczegółowe informacje dotyczące powyższych konkursów znajdują się na stronach www CDN (www.cdnkonin.pl w zakładce „Konkursy”) oraz CDN PBP (<https://pbp.cdnkonin.pl/index.php>).

4. Doradztwo zespołowe i indywidualne nt.: Rok szkolny 2015/2016 Rokiem Otwartej Szkoły – działania CDN w Koninie, instytucji edukacyjnych i kulturalnych, szkół i placówek oświatowych, samorządów etc.

Cel: przegląd oferty edukacyjnej różnych instytucji i placówek związanej z obchodami ROS, wymiana doświadczeń.

Adresaci: zainteresowani nauczyciele.

Liczba godzin: 3 godziny dydaktyczne.

Termin: kwiecień 2016 r.

Miejsce: CDN w Koninie.

Osoba odpowiedzialna: dr Zbigniew Budny.

5. Publikacja materiałów dotyczących ROS w „Konińskim Kurierze Oświatowym”:

- w numerze 2016/1: propozycje działań CDN związanych z ROS,
- w numerze 2016/2: relacja z dyskusji panelowej „Szkoła wszem wobec. Formy współpracy placówek oświatowych z różnymi instytucjami i środowiskiem”,
- w numerach 2016/3 i 2016/4: publikacje sprawozdań z działań realizowanych w placówkach oświatowych (w tym prezentacja propozycji, które zwyciężą w konkursie CDN) oraz podsumowanie Roku Otwartej Szkoły.

Wioletta Poturalska konsultantka CDN w Koninie

Refleksyjnie – o sile i wartości tradycji

W we współczesnym świecie, naznaczonym szaleńczym tempem życia, pogonią za pieniądzem i zmianami kulturowymi, słyszy się złowroźne głosy o nieuchronnym zanikaniu tradycji i zmiernianiu do wizji zunifikowanej kultury. Cywilizacja globalna wypiera stare obyczaje, dlatego tak ważne jest, aby współczesny człowiek umiał pogodzić nowoczesność z tym, co tradycyjne, a część tej odpowiedzialności spada także na szkołę. Jej rola jako przekaziciela kultury jest nie do przecenienia. To wręcz misyjne, używając medialnego żargonu, zadanie udało się znakomicie włączyć w Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie do kalendarza szkolnych imprez.

18 grudnia 2015 r. w ZSGE zagościła „MAGIA TRADYCJI”, a wszystko to za sprawą jubileuszowej V edycji **Szkolnego Kongresu Kultury**. Jego inicjatorką jest polonistka – pani Barbara Bober, która swoim pomysłem zaraziła dyrektora Janusza Kamińskiego i znalazła wśród grona pedagogicznego wielu nauczycieli angażujących się w to coroczne przedsięwzięcie. W piątkowe

grudniowe przedpołudnie dzięki niezwyklej scenografii, która typową salę gimnastyczną przemieniła w pachnącą świerkowymi drzewkami przepiękną, urokliwą przestrzeń, ale przede wszystkim dzięki słowom bohaterów kongresu zebrani uczniowie, nauczyciele i zaproszeni goście mogli odebrać się choć na trochę od codzienności i poczuć przedsmak atmosfery najpiękniejszych polskich świąt. Spotkanie swą obecnością uświetniły wyjątkowe osoby: pan Krzysztof Zanussi (wybitny reżyser obecny na kongresie już po raz drugi), pani Halina Rowicka (aktorka), pani Elżbieta Lasocka (szefowa warszawskiej Fundacji „Żyj z pasją”), pani Anita Lasocka (prezes Fundacji „Żyj z pasją”), pan Krzysztof Kalczyński (aktor), pan Andrzej Moś (filmowiec i dokumentalista), pan Marcin Olejniczak (kulturoznawca).

Tematem przewodnim kongresu stały się rozważania o roli tradycji we współczesnym świecie, co kalendarzowo wiązało się z nadchodzącymi Świątami Bożego Narodzenia. Spotkanie rozpoczęła emisja filmu *Jaka jesteś tradycjo?* zrealizowanego przez

uczniów klasy II TI: Piotra Jaworskiego, Łukasza Badyniaka, Mateusza Kowalczyka i Norberta Kaszubę, którzy pytali swoich rówieśników i nauczycieli o stosunek wobec tradycji. Zakończyli swój materiał ponadczasowymi słowami z filmu *Miś*: „Tradycja to dąb, który tysiąc lat rósł w górę. Niech nikt kielka małego z dębem nie przymierza! Tradycja naszych dziejów jest warownym murem. To jest właśnie nasza kołęda, świąteczna wieczerza, to jest ludu śpiewanie, to jest ojców mowa, to jest nasza historia, której się nie zmienia. A to, co dookoła powstaje od nowa, to jest nasza codzienność, w której my żyjemy”.

Następnie w wystąpieniu „Tradycja a tożsamość młodzieży” swoimi przemysleniami podzielił się z zebranymi kulturoznawca – pan Marcin Olejniczak. Prelegent przybliżył także znaczenie podstawowych definicji związanych z tematem traktowanych socjologicznie i potocznie.

Zgodnie z tradycją kongresów odbył się także panel z udziałem grona zaproszonych gości. Hasłem wywoławczym spotkania

były słowa „Tradycja dawniej, a dziś?”. Nad przebiegiem rozmowy czuwała pani Wioletta Poturała, zaś zebrani mieli okazję usłyszeć wspomnienia pani Haliny Rowickiej dotyczące wzruszających spotkań u aktora Wojciecha Siemiona w Petrykozach. Krzysztof Zanussi podkreślał rolę rodziny jako najważniejszej wartości w życiu człowieka i apelował do młodych: „słuchajcie swoich babć, bo od nich najwięcej dowiecie się o naszych korzeniach i podstawowych wartościach”. Nie zabrakło pięknej poezji w wykonaniu m.in. pana Krzysztofa Kalczyńskiego. Zebrani zastanawiali się nad tradycją rozumianą jako element tożsamości kulturowej oraz ekspansją nowych świąt i niepokojącym zjawiskiem komercjalizacji tradycji.

W nastrój świątecznej zadumy wprowadził zebranych poetycko-muzyczny program „Coraz bliżej święta” w wykonaniu członków szkolnego chóru i koła teatralnego pod merytoryczną opieką pani Beaty Wlazło i pani Kamili Pacześnej. Okolicznościową prezentację i materiały na temat zaproszonych gości przygotowała pani Arleta Biadasiewicz. Czas gościom umilały także kolędy w wykonaniu młodzieżowej orkiestry dętej pod batutą Marcina Pawlika.

Spotkanie stało się także okazją do wręczenia okolicznościowych upominków. Pan dyrektor Janusz Kamiński szczególnie dziękował pani Elżbiecie Lasockiej – prezes Fundacji „Żyj z pasją”, dzięki której możliwe stały się kongresowe spotkania

oraz wiele innych przedsięwzięć, w których uczestniczą uczniowie ZSGE. Pani prezes z kolei wyraziła swoje uznanie dla działalności polonistki pani Barbary Bober – inspiratorki formuły spotkań oraz osoby, która ściśle współpracuje z Fundacją.

Spotkanie poprowadzili Monika Mikitin i Jakub Osowicz – tegoroczni absolwenci, którzy swą obecnością potwierdzili magiczną, przyciągającą moc szkolnych kongresów. Ostatnim punktem kongresu było spotkanie uczestników przy świątecznym stole. Jego kontynuacją zaś była popołudniowa wizyta pana Krzysztofa Zanussiego w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Koninie, związana z promocją jego najnowszej książki *Jak zjeść ciastko i je mieć?*.

REWERS

BIULETYN INFORMACYJNY

Centrum
Doskonalenia
Nauczycieli
Publiczna
Biblioteka
Pedagogiczna
w Koninie

ROK 2016

NUMER 1 (25)

CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI PUBLICZNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ W KONINIE

Szanowni Czytelnicy!

Minęło 13 lat od ukazania się pierwszego numeru „Biuletynu informacyjnego REWERS”. Dla Biblioteki to czas ogromnych zmian i dokonań. Przyszła więc pora na zmianę formuły „Biuletynu”. Od tego roku, czyli od 2016 będzie on miał formę wkładki do „Konińskiego Kuriera Oświatowego” i ukazywać się będzie, jak dotychczas, dwa razy do roku. Pracownicy naszej Biblioteki podejmują wiele przedsięwzięć wspomagających nauczycieli, wspierających czytelnictwo. Szersze relacje z tych działań zamieszczone będą w „Konińskim Kurierze Oświatowym”, natomiast „Rewers” w „telegraficznym” skrócie zrelacjonuje wydarzenia dziejące się w Bibliotece oraz zasygnalizuje zamierzone działania. Będzie to więc rodzaj kroniki połączonej z bieżącą informacją dla nauczycieli, którzy zechcą kontynuować lub podjąć współpracę z naszą Biblioteką. Znajdzie się też odrębne miejsce w „Biuletynie” do prezentacji działań Filii w Kole, Słupcy i Turku. Nadal na łamach „Rewersu” pojawiać się będą informacje o nowościach i wykaz tytułów czasopism dostępnych we wszystkich agendach naszej Biblioteki. Zamierzamy kontynuować rozpoczętą w poprzednim numerze „Rewersu” prezentację bibliotek szkolnych naszego regionu. Stałą rubrykę poświęcimy również Konińskiemu Oddziałowi Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich.

Zachęcamy bardzo serdecznie do lektury „Rewersu” i do współpracy wzmacniającej nasze dokonania.

Danuta Jaszczak
Mira Olszak

SPIS TREŚCI

Kalendarium wydarzeń – Konin (Mira Olszak).....	II-III
Kalendarium wydarzeń – Konin (Iwona Kujawa).....	IV
Kalendarium wydarzeń – Słupca (Hanka Kasperska-Stróżyk).....	IV-V
Kalendarium wydarzeń – Turek (Ewa Kiwak).....	V
PRZEDSTAWIAMY BIBLIOTEKI SZKOLNE REGIONU KONIŃSKIEGO	
Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 1 im. Zofii Urbanowskiej w Koninie (Mira Olszak).....	VI-VII
Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Koninie (Mirona Adamska).....	VIII
Książka z rekomendacją (Anna Sosnowska).....	IX-X
Zajęcia biblioteczne z uczniami w CDN Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie	X
Wykaz czasopism dostępnych w CDN PBP w Koninie i jej filiach w 2016 roku (Aleksandra Czajkowska).....	XI-XII

Mira Olszak kierownik Działu Udostępniania Zbiorów

Kalendarium wydarzeń – Konin styczeń 2015 – grudzień 2015

Wszystkich placówkach (Konin, Koło, Słupca, Turek) od stycznia 2015 roku kontynuowano spotkania w ramach **sieci współpracy i samokształcenia** dla nauczycieli bibliotekarzy. W ciągu roku w Koninie odbyło się wiele spotkań organizacyjnych i szkoleniowych. Cieszą się one dużym zainteresowaniem nauczycieli bibliotekarzy, którzy wyrażają zadowolenie z kontaktów oraz nieustanną gotowość dalszej współpracy. Sprawną komunikację uczestników sieci ułatwia korzystanie z platformy Moodle.

W styczniu i w lutym 2015 roku w ramach realizacji **projektu edukacyjnego** odbyły się dwa **Spotkania z książką** dla grupy czterolatek z Przedszkola z Oddziałami Integrycyjnymi nr 32 w Koninie.

W ramach współpracy z kinem Helios w styczniu i październiku Biblioteka uczestniczyła w **projekcie filmowym Kino na temat**. Przygotowane zostały wystawki książek i zestawienia bibliograficzne. Wybrane osoby z Biblioteki brały udział w dyskusjach odbywających się po projekcjach filmów.

Nadal realizowany jest **autorski program edukacyjny Upowszechnianie wiedzy o zbiorach bibliotecznych oraz kształtowanie świadomości użytkowników CDN**

PBP w Koninie o ich wpływie na gromadzenie materiałów bibliotecznych.

W lutym i październiku przeprowadzone zostały dwa **warsztaty Prezi od podstaw** dla uczniów Gimnazjum nr 7 w Koninie oraz dla nauczycieli Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Żychlinie.

W ramach współpracy z Wyższą Szkołą Pedagogiczno-Techniczną w Koninie przeprowadzone zostały w lutym i październiku **zajęcia biblioteczne** ze studentami.

Od lutego br. Biblioteka zaoferowała swoim czytelnikom z Konina i filii roczny bezpłatny dostęp do e-czytelni **IBUK Libra**. Mamy nadzieję na przedłużenie umowy z firmą.

Po raz kolejny ogłoszony został realizowany we współpracy z konińskim Oddziałem PTTK w Koninie **konkurs fotograficzny** dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjów regionu konińskiego **Tu się uczę – moja szkoła w obiektywie**.

Po raz pierwszy ogłoszony został dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów regionu konińskiego **konkurs informacyjny W świecie bezpiecznego Internetu**.

Od marca do grudnia przeprowadzono cykl **warsztatów Komputer dla seniora**.

Jest to kontynuacja wcześniejszych działań Biblioteki. Zajęcia cieszą się od lat niezmiernie dużym zainteresowaniem.

XI Forum Oświatowe w Koninie stało się inspiracją do ogłoszenia dnia 28 marca **Dniem otwartym** naszej Biblioteki. Była niepowtarzalną okazją do zwiedzenia w Bibliotece miejsc na co dzień niedostępnych dla użytkowników, obejrzenia prezentacji multimedialnej i wystawy.

W marcu ukazało się kolejne wydanie **Bibliografii oświaty regionu konińskiego za rok 2014**.

W efekcie współpracy z Zespołem Szkolno-Gimnazjalnym w Żychlinie w marcu Biblioteka wzięła udział w **pracach jury IX Międzyszkolnego Konkursu Czytelniczego Jeźyczjada znana i lubiana**.

Biblioteka włączyła się z Bookcrossingiem w marcową **akcję Konin Miasto Kobiet**.

Biblioteka wsparła realizację trzech marcowych, jednej wrześniowej i jednej październikowej **konferencji** współorganizowanych przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową i Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie oraz Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawiczne-

go w Koninie, przygotowując zestawienia bibliograficzne, wystawy tematyczne oraz promując zbiory naszej Biblioteki.

*

W kwietniu odbyło się uroczyste wręczenie nagród laureatom IV edycji **konkursu poetyckiego** dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych **Barwy poezji – barwy życia**. Panie Danuta Olczak i Janina Jankowska – członkinie jury nie szczędziły pochwał dla talentów i wrażliwości młodych ludzi.

*

Dużym zainteresowaniem cieszyła się **wystawa** zorganizowana z okazji **Tygodnia Zakazanych Książek**.

*

W efekcie współpracy z Zespołem Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie Biblioteka uczestniczyła w pracach **jury XII Konkursu Recytatorskiego Wielkopolska w poezji**.

*

W maju odbyło się **seminarium Jak prowadzić kronikę szkolną, aby była cennym źródłem informacji**. Wykład poprowadził dr hab. Piotr Gołdyn. Podczas spotkania odbyła się również promocja książki Piotra Gołdyna *Obrazki z dziejów oświaty w Wielkopolsce Wschodniej*.

*

Z okazji **Tygodnia Bibliotek** ogłoszony został **Tydzień bez kar**. To kolejna nasza próba przekonania czytelników do podjęcia płynnej współpracy w rozliczaniu się z zaległymi zwrotami wypożyczonych książek. Taka okazja darowania win nie zdarza się co rok!

*

W maju uroczystie wręczono nagrody laureatom **konkursów: informatycznego W świecie bezpiecznego Internetu oraz konkursu fotograficznego Tu się uczyć – moja szkoła w obiektywie**.

*

Ukoronowaniem majowych działań Biblioteki była współpraca z organizatorami **Dnia Dziecka** w parku im. Fryderyka Chopina w Koninie. Nasz udział ma już swoją tradycję i wiernych fanów naszego stoiska, które w tym roku działało pod hasłem **Poczytaj na hamaku**.

*

Corocznie odbywa się wyjazdowa **Konferencja dyrektorów i kierowników filii bibliotek pedagogicznych województwa wielkopolskiego**. W tym roku, decyzją Departamentu Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, to my byliśmy gospodarzami dwudniowej konferencji, która odbyła się w Domu Pracy Twórczej w Ciężeniu.

*

We wrześniu we współpracy z Centrum Edukacji Obywatelskiej ruszył **projekt**

edukacyjny Czytam sobie w bibliotece dla dzieci 5–8-letnich. Zajęcia prowadzone przez panią Dorotę Waszkiewicz cieszą się ogromnym zainteresowaniem. Dotychczas zgłosiło się kilka szkół podstawowych z Konina, ale projekt zaczyna też obejmować powiat. Zainteresowanych tymi zajęciami zapraszamy do Biblioteki!

*

Pani Agnieszka Pogorzelska przedstawiła swoje dobre praktyki w zakresie edukacji filmowej na **Forum Młodych Bibliotekarzy**, które odbyło się 18 września w Warszawie. W relacji z forum w czasopiśmie „Bibliotekarz” 2015/11 można przeczytać pochlebną opinię na temat udanego występu naszej koleżanki. Gratulujemy!

*

Międzynarodowy Miesiąc Bibliotek Szkolnych – październik jest od wielu lat okazją do organizowania we współpracy z Biblioteką Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie **konferencji dla nauczycieli bibliotekarzy regionu konińskiego**. W 2015 roku seminarium nosiło tytuł **Wybory czytelnicze dzieci i młodzieży**. Wykład wygłosiła doktor Uniwersytetu Warszawskiego Weronika Kostecka. W szacownym gronie rozdane zostały nagrody laureatom naszych **konkursów literackich A ja lubię czytać** i Świat moich książek. Drugą część seminarium stanowiło **spotkanie autorskie** z Tomaszem Trojanowskim, autorem książek dla dzieci i młodzieży. Szersza relacja z tego działania znalazła się w „Konińskim Kurierze Oświatowym” 2015/4.

*

W efekcie współpracy z Zespołem Szkolno-Gimnazjalnym w Żychlinie Biblioteka wzięła udział w pracach **jury XII Gminnego Konkursu Czytelniczego Czytam, bo lubię**.

*

Pani Agnieszka Pogorzelska poprowadziła **spotkanie Prezi od podstaw** dla nauczycieli bibliotekarzy w ramach sieci współpracy i samokształcenia w Filii w Kole.

*

Od listopada nasza Biblioteka ma swój **Facebook!**

*

Dla studentów III roku pedagogiki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie przeprowadzone zostały **zajęcia biblioteczne**.

*

Podczas Międzynarodowego Festiwalu Filmów Młodego Widza *Ale Kino* w Poznaniu pani Agnieszka Pogorzelska zabrała głos, **prezentując swoje działania** z edukacji filmowej.

*

Grudzień to czas podejmowania działań charytatywnych. Nasza Biblioteka od wielu lat organizuje akcję **Książka od Mikołaja** – w tym roku książki przeznaczono dla wychowanków Domu dla Dzieci i Młodzieży w Nowym Świecie. Biblioteka wspiera też od lat ogólnopolską akcję **Szlachetna paczka**.

***

W ciągu całego roku przeprowadzonych zostało wiele **lekcji bibliotecznych** dla uczniów różnych szkół z Konina i okolic. Zorganizowano wiele **wystaw** tematycznych oraz związanych z obchodami rocznicowymi 2015 roku, również **e-wystawy** zamieszczone na naszej stronie internetowej. W ciągu roku powstało 26 tematycznych **zestawień bibliograficznych**. Przeprowadzono 157 **konsultacji** indywidualnych dla nauczycieli bibliotekarzy. Od lat Biblioteka bierze udział w kampanii społecznej **Bookcrossing**. Uwolniliśmy w ciągu roku 570 książek. Prowadzona jest też od lat akcja **Książki dla bibliotek szkolnych**. Artykuły o działaniach Biblioteki w roku 2015 znaleźć można w „Konińskim Kurierze Oświatowym” i „Rewersie”. Od stycznia 2016 roku poszerzyliśmy ofertę usług dla czytelników z dysfunkcją wzroku – mają oni do dyspozycji urządzenie o nazwie **Czytak**.

Krystyna Kowalczyk bibliotekarka CDN PBP w Koninie Filii w Kole

Kalendarium wydarzeń – Koło styczeń 2015 – grudzień 2015

W ciągu roku kontynuowane były spotkania w ramach **sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli** bibliotekarzy szkolnych regionu kolskiego. Zaangażowanie tymi spotkaniami jest duże, stanowią one również okazję do wymiany doświadczeń.

*

W styczniu odbyły się dwa **spotkania autorskie** z Magdaleną Sikorską i Dariuszem Tuleją zorganizowane przez Miejski Dom Kultury w Kole. Podczas obydwu spotkań Biblioteka promowała swoje zbiory.

*

W lutym, we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kole i Szkołą Podstawową nr 1 w Kole, Biblioteka brała udział w organizacji **warsztatów dla nauczycieli *Jak radzić sobie z lękiem?***

*

Podczas marcowych **VI Targów Edukacyjnych** Uczelni Wyższych i Szkół Policealnych w Kole Biblioteka zaprezentowała swoją **ofertę**.

*

W marcu Biblioteka włączyła się w **akcję charytatywną *Wejdz na szczyt*** organizowaną przez Stowarzyszenie Kolanie.

*

W kwietniu Biblioteka zorganizowała we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 w Kole **seminarium** dla nauczycieli ***Jak prowadzić kronikę szkolną, żeby była cen-***

nym źródłem informacji. Wystąpił dr hab. Piotr Gołdyn.

*

We wrześniu filia włączyła się w ogólnopolską **akcję *Narodowe Czytanie***. Prezentowane były fragmenty *Lalki* Bolesława Prusa.

*

We wrześniu Biblioteka ogłosiła **konkurs *Bądź aktywnym czytelnikiem***. Rozstrzygnięcie konkursu przewidziane jest w czerwcu 2016 roku.

*

W październiku odbyło się **szkolenie dla nauczycieli *Prezi od podstaw*** zorganizowane przez Bibliotekę we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 w Kole.

*

W październiku Biblioteka włączyła się w **akcję *Pomoc polskim dzieciom na Ukrainie*** organizowaną przez „Przegląd Kolski” i Gimnazjum nr 1 w Kole. Zebrano i przekazano wiele książek w języku polskim.

***

Specyfiką Filii w Kole są nietypowe, ograniczone warunki lokalowe, dlatego większość działań Biblioteki podejmowanych jest we współpracy z innymi placówkami oświatowymi lub kulturalnymi miasta. Biblioteka wspierała organizację wielu imprez poprzez organizowanie **wystaw** i tworzenie tematycznych **zestawień bibliograficznych**. Szczególny jest udział

Biblioteki w przygotowaniach zestawów książek dla uczniów biorących udział w różnych konkursach i olimpiadach, np. dla Liceum Ogólnokształcącego w Kole, Szkoły Podstawowej nr 1 w Kole, Zespołu Szkół w Kole. W ciągu całego roku przeprowadzono wiele **lekcji bibliotecznych** dla różnych typów szkół. W Bibliotece obejrzeć można było wiele **wystaw** tematycznych i związanych z obchodami rocznic w 2015 roku. Przygotowane zostały i zamieszczone na stronie internetowej Biblioteki dwie **e-wystawy**. W „Konińskim Kurierze Oświatowym” ukazał się **artykuł *Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – współpraca Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Biblioteki Pedagogicznej w Kole***. Sporządzonych zostało sześć tematycznych zestawień bibliograficznych. W ciągu całego 2015 roku udzielano **konsultacji** indywidualnych nauczycielom bibliotekarzom. Biblioteka współpracuje z wieloma instytucjami kultury w Kole, z Urzędem Miasta Koła, ze starostwem, z Biblioteką Publiczną, z którą współorganizuje **Dyskusyjny Klub Książki**.

Wiele działań Biblioteka zrealizowała mimo kłopotów kadrowych i trwającego kilka tygodni remontu budynku.

W grudniu 2015 roku zakończyła pracę wieloletnia kierownik filii pani Agnieszka Malińska, osoba z ogromnym dorobkiem zawodowym i wielkimi zasługami dla Biblioteki. Za ogromny wkład pracy dziękujemy!

Hanka Kasperska-Stróżyk kierownik CDN PBP w Koninie Filii w Słupcy

Kalendarium wydarzeń – Słupca styczeń 2015 – grudzień 2015

W ciągu całego roku 2015 Biblioteka organizowała spotkania w ramach **sieci współpracy i samokształcenia** dla nauczycieli bibliotekarzy regionu słupeckiego.

*

W roku szkolnym 2014/2015 realizowano **autorskie programy**: Anna Chudzińska – *Aktywne formy pracy z książką* i Hanka Kasperska-Stróżyk – *Nowoczesne czytanie – promocja literatury*.

*

Biblioteka przeprowadziła cykl **zajęć warsztatowych** dla uczniów ze szkół po-

wiatu słupeckiego – uczestników II edycji projektu *Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan*.

*

W ramach realizacji projektu *Psychoedukacja dla uczniów klas I i III* odbyły się **zajęcia** dla uczniów szkół podstawowych w Słupcy.

*

Zrealizowano **projekt *Nagrywamy własne audiobooki – adaptacje książek o Czarownicy Winnie*** we współpracy z Miejskim Domem Kultury w Słupcy.

*

W marcu dr hab. Piotr Gołdyn przeprowadził **seminarium** dla nauczycieli ***Jak prowadzić kronikę szkolną, żeby była cennym źródłem informacji.*** Następnie odbyło się **spotkanie autorskie** i promocja książki Piotra Gołdyna *Obrazki z dziejów oświaty w Wielkopolsce Wschodniej*.

*

W kwietniu, z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, w Liceum Ogólnokształcącym w Słupcy Biblioteka przeprowadziła **zajęcia *Lekcja czytania z Tygodnikiem Powszechnym***. Wtedy też miało miejsce uroczyste zakończenie

Powiatowego Konkursu Szkolnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na najciekawszą prezentację multimedialną pt. *Przeczytaj moją ulubioną książkę*, wręczenie nagród laureatom oraz przegląd nagrodzonych prezentacji multimedialnych.

*

W maju, w ramach Tygodnia Bibliotek, odbyły się **zajęcia Czytamy – słuchając** dla dzieci ze wszystkich słupskich przedszkoli z wykorzystaniem nagranych audiobooków z adaptacją cyklu o Czarownicy Winnie.

*

W maju w Zespole Szkół Muzycznych w Słupcy odbyła się uroczystość **zakończenia cyklu zajęć** z psychoedukacji dla uczniów klas pierwszych szkół podstawowych w Słupcy.

*

W czerwcu Biblioteka wzięła udział w **Wawrzynkowej Grze Miejskiej Poznajemy ginące zawody**.

*

We wrześniu na *Konferencji dyrektorów i kierowników filii bibliotek pedagogicznych województwa wielkopolskiego* w Domu Pracy Twórczej w Ciężeniu Hanka Kasperska-Stróżyk **przedstawiła Prezentację dobrych praktyk w obszarze promocji czytelnictwa**.

*

W październiku Biblioteka przeprowadziła **zajęcia** dla uczniów w Szkole Podstawowej w Giewartowie *Poznajemy Czarnownicę Winnie*.

*

W październiku dr hab. Piotr Gołdyn przeprowadził **seminarium** dla nauczycieli *Poczet sztandarowy w szkole*.

*

W listopadzie Biblioteka przeprowadziła **zajęcia Wędrowki po Polsce z baśnią i legendą** promujące czytelnictwo dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Słupcy podczas *Nocy w bibliotece*.

*

W grudniu przeprowadzono **warsztaty** dla nauczycieli z powiatu tureckiego w Fi-

lii w Turku: *Upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży – prezentacja dobrych praktyk*.

*

W grudniu przeprowadzono **zajęcia** w ramach **projektu Psychoedukacja w terenie** dla uczniów z klas II w Szkole Podstawowej w Ostrowitem.

***

W ciągu roku Biblioteka zorganizowała wiele **wystaw** tematycznych, również **e-wystawy** zamieszczone na stronie internetowej Biblioteki. Przeprowadzono **Badanie czytelnictwa uczniów ze szkół powiatu słupckiego**. Opracowano **Raport** oraz spisy **Wybory książek w szkołach powiatu słupckiego 2015**. O działaniach Biblioteki ukazywały się **artykuły w lokalnych mediach**: w regionalnych czasopismach, na portalach internetowych, w Radio ZET Gold Słupca, w „Konińskim Kurierze Oświatowym”. W „Kurierze Słupckim” systematycznie zamieszczano recenzje polecanych przez Bibliotekę książek, w cyklu *Szukajac książki...*

Ewa Kiwak kierownik CDN PBP w Koninie Filii w Turku

Kalendarium wydarzeń – Turek styczeń 2015 – grudzień 2015

WBibliotece przez cały 2015 rok odbywały się spotkania w ramach **sieci współpracy i samokształcenia** dla nauczycieli bibliotekarzy regionu tureckiego pod nazwą *Nowoczesna biblioteka szkolna*.

*

W styczniu Biblioteka zorganizowała **spotkanie autorskie z Piotrem Gołdynem**, autorem książki *Obrazki z dziejów oświaty w Wielkopolsce Wschodniej*.

*

W lutym odbyły się **warsztaty** dla nauczycieli z Karoliną Niespodziańską na temat *Kształtowanie wśród uczniów pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności*.

*

W marcu, Grzegorz Staroń z Uniwersytetu SWPS we Wrocławiu przeprowadził dla nauczycieli **szkolenie Edukacja z dysleksją**.

*

W marcu dr hab. Piotr Gołdyn przeprowadził **szkolenie** dla nauczycieli *Jak prowadzić kronikę szkolną, żeby była cennym źródłem informacji*.

*

W kwietniu Biblioteka we współpracy z Konińskim Oddziałem Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich zor-

ganizowała **konferencję Nauczyciel uczy się**. Wystąpili: Bartosz Machul, który mówił o e-learningu i Jarosław Kordziński z wykładem *Motywacja w życiu nauczyciela*. Wystąpiły również panie Agnieszka Graczyk i Ewa Kiwak z wykładami *E-learning – alternatywa dla tradycyjnego kształcenia* i *Uczyć się, by nauczać*.

*

W kwietniu odbyło się **szkolenie** dla nauczycieli z Karoliną Niespodziańską i Mariolą Nawrocką na temat *Dialog motywujący w pracy z dziećmi i młodzieżą*.

*

W czerwcu Karolina Niespodziańska prowadziła **szkolenie** dla nauczycieli *Jak rozmawiać z rodzicami uczniów*.

*

W czerwcu w Bibliotece odbywały się **szkolenia** dla uczestników sieci *Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów, Promocja i budowanie wizerunku placówki*. Spotkania sieci odbywały się w ramach projektu *Powiat Turecki stawia na edukację*.

*

W październiku Karolina Niespodziańska poprowadziła **warsztaty** dla nauczycieli *Praca z dzieckiem trudnym*. Ze względu na duże zainteresowanie szkolenie odbyło się cztery razy.

*

W październiku dr hab. Piotr Gołdyn poprowadził **seminarium** dla nauczycieli *Poczet sztandarowy w szkole*.

*

W grudniu odbyło się **szkolenie Zaplanuj nad pocztą. Jak zarządzać pocztą elektroniczną?**, które przeprowadziły Agnieszka Graczyk i Ewa Kiwak.

***

W Bibliotece odbyły się w ciągu roku **32 lekcje biblioteczne**, organizowano **wystawy** tematyczne i rocznicowe. Na temat dokonań Biblioteki pojawiły się **artykuły** w czasopismach – ogólnopolskiej „Bibliotece w Szkole” oraz „Konińskim Kurierze Oświatowym” i „Rewersie”. Na temat realizowanych przez Filie w Turku nowych zadań dotyczących wspomaganie szkół i nauczycieli powstało **opracowanie** autorstwa Jarosława Kordzińskiego *Biblioteki pedagogiczne – nowe wyzwania*. Materiał dostępny jest na stronie Ośrodka Rozwoju Edukacji. Sporządzono 16 tematycznych **zestawień bibliograficznych**, opracowano **5 prezentacji multimedialnych**. Biblioteka włączyła się w **akcję Cała Polska czyta dzieciom** – czytano wrażeńiowo bajki o Elmerze. Uwalniano książki w ramach akcji **Bookcrossing**. Odbyła się też promocja **programu Megamatma**.

Mira Olszak kierownik Działu Udostępniania Zbiorów

Przedstawiamy biblioteki szkolne regionu konińskiego

W poprzednim numerze „Rewersu” przedstawiliśmy biblioteki czterech Szkół Podstawowych w Koninie: nr 6, nr 10, nr 11 i nr 12. Pomysł okazał się trafiony, więc zamierzamy kontynuować prezentację bibliotek szkolnych. W tym numerze głos zabiera:

Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 1 im. Zofii Urbanowskiej w Koninie

W roku szkolnym 2015/2016 w bibliotece szkolnej pracuje tylko pani Magdalena Czapska. Biblioteka ma do dyspozycji uczniów 15-tysięczny księgozbiór. Większość to niestety książki zniszczone, zacytane, przestarzałe. W wyniku przeprowadzonego gruntownego remontu i konieczności gromadzenia bezpłatnych pod-

ręczników usunięto książki wydane przed 1970 rokiem. Są one spisane, spakowane i przeznaczone do ubytkowania. Jednak i pozostałe pozycje nie spełniają oczekiwań młodego czytelnika.

Biblioteka dysponuje dwoma pomieszczeniami: wypożyczalnią i czytelnią z Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej wyposażonym w komputery, telewizor, odtwarzacz DVD, magnetofon. Zainstalowany jest program biblioteczny MOL, ale nie funkcjonuje on tak, jak można byloby oczekiwać. Częściowo jest to też wina przestarzałego sprzętu komputerowego, a także obciążenia nauczyciela bibliotekarza licznymi zastępstwami.

Pani Magdalena Czapska ma bardzo dobry kontakt z uczniami oraz gronem pedagogicznym. Spełnia się w swojej pracy.

Razem z innymi nauczycielami współorganizuje wiele konkursów i innych działań, pracuje w kilku zespołach.

Najważniejsze obecne działania biblioteki to konkursy i imprezy okolicznościowe dla poszczególnych klas, np. *Pasowanie na rycerza książki* oraz *Misiolandia* – klasa 1, *Kalejdoskop czytelniczy* – klasa 2, *Jarmark różnorodności prasowych* – klasa 3 i *Z Zofią Urbanowską za pan brat* – klasa 4. Dużym osiągnięciem jest redagowanie gazetki szkolnej „Jedyneczka”, która ukazuje się już od 9 lat.

W roku 2014 w bibliotece realizowano projekt *Czego Jaś się nie nauczył, tego Jan nie będzie umiał*, którego celem było zwiększenie zainteresowania czytaniem książek wśród uczniów. Cele szczególne to: zwiększenie integracji społeczności

szkolnej (uczniowie, rodzice, nauczyciele), integracja środowiska szkolnego i osób niepełnosprawnych poprzez wspólną adaptację biblioteki, rozbudzenie chęci do działania na rzecz swojej społeczności wśród mieszkańców miasta Konina. Biblioteka współpracuje z Fundacją na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Otwarcie”. W ramach projektu pomalowano jedno z pomieszczeń biblioteki, zakupiono nowe regały, ale przede wszystkim zakupiono książki i audiobooki (przeznaczono na ten cel 1500 zł). Cały koszt projektu to 5000 zł. Również z funduszu Rady Rodziców – dzięki organizacji festynu w 2014 r. – księgozbiór biblioteki wzbogacił się o kolejne pozycje, na które wydano także 1500 zł.

Od kilku lat organizowane są *Spotkania z ciekawymi ludźmi* i *Biesiady poetyckie* oraz podejmowanych jest wiele wspólnych działań z Miejską Biblioteką Publiczną w Koninie, a przede wszystkim z filią „Starówka”. Są to spotkania z pisarzami, lekcje biblioteczne, wystawy i inne przedsięwzięcia. Jedno z takich wspólnych działań to wieczór poezji *Przestrzeń czasu*, spotkanie z **poetką Stanisławą Karmowską-Piniecką**, które odbyło się 17 marca 2015 w auli szkolnej. Słowa poezji i prozy czytane przez uczniów i nauczycieli zostały splecione z krótkimi formami teatralnymi i muzyką, a całość dopełniły obrazy w prezentacji multimedialnej i wyobraźni uczestników. Spotkanie zaowocowało pomysłem na organizację konkursu na dokończenie wiersza o krasnoludkach. W maju odbyło się kolejne spotkanie, podczas którego okazało się, że poetka nagrodziła wszystkich młodych poetów. W nowym tomiku wierszy poetki wydrukowano poemat, w który autorka zamieściła wszystkie utwory szkolnych poetów.

Zdaniem pani Magdaleny Czapskiej młody czytelnik XXI wieku to osoba wymagająca, często niecierpliwa, lubiąca nowinki. Chce decydować o tym, co warto czytać, ma swoje wymagania: książki powinny być nowe, kolorowe, zachęcające już swoją formą do czytania. Uczniowie proszą o konkretne tytuły. Na szczęście jest grupa uczniów, która czyta chętnie i pyta o różne książki, ale w większości uczniowie czytają tylko lektury. Biblioteka zachęca czytelników swoim wyglądem, bo jest bardzo nowoczesna, ale jednocześnie przytulna.

Aktualnie ulubioną lekturą pani Magdaleny Czapskiej stanowią książki z literatury szwedzkiej, trochę polskiej. Przede wszystkim są to dobre kryminały, ale bibliotekarka zaczęła też cenić biografie i autobiografie. Lektura, do której nie może się przekonać, to książki z fantastyki. Uczniowie troszkę bezskutecznie przekonują ją do czytania tego typu pozycji, nawet pożyczając swoje własne książki.

Mirona Adamska prezes Rady Oddziału TNBSP w Koninie

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Koninie

W styczniu 2015 roku upłynęła pierwsza kadencja Rady Oddziału TNBSP w Koninie. O dokonaniach minionej, pierwszej kadencji Rady Oddziału można przeczytać w „Konińskim Kurjerze Oświatowym” 2015/3. Informacje o bieżącej działalności nowej Rady Oddziału znajdziemy w stałej rubryce „Rewersu”.

Oddział powstał w 2009 roku z inicjatywy nauczycieli bibliotekarzy Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Koninie i skupia członków z całego regionu konińskiego. W 2015 roku koleżanki z regionu tureckiego podjęły trud utworzenia samodzielnego oddziału, ale nie udało się zrealizować ambitnego założenia. Z radością będziemy dalej pracować w starym składzie. W styczniu 2015 roku wybrany został nowy skład Rady i Komisji Rewizyjnej. Oto nowe władze:

Rada Oddziału:

- Mirona Adamska – prezes,
- Maja Sobczak – wiceprezes,
- Aleksandra Czajkowska – skarbnik,
- Mira Olszak – sekretarz,
- Agnieszka Pogorzelska – członek.

Komisja Rewizyjna:

- Jolanta Psyk – przewodnicząca,
- Barbara Chmielewska – członek,
- Karola Glasner – członek.

We wrześniu odbyło się spotkanie członków Oddziału w CDN PBP w Koninie, która jest siedzibą Oddziału. Na zebraniu prezes Mirona Adamska przedstawiła bieżące sprawy, a druga część spotkania była poświęcona łamaniu stereotypowego spojrzenia na bibliotekarkę. Zaproszona wizazystka odpowiedziała, jak zadbać o wygląd. Było bardzo ciekawie i wesoło.

Podczas seminarium zorganizowanego w październiku z okazji Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych prezes Mirona Adamska uroczystie wręczyła nagrody laureatom konkursów *A ja lubię czytać* oraz Świat moich książek ufundowane przez Oddział.

Obecnie realizowany jest projekt *Dzieci – dzieciom*, którego celem jest m.in. rozwijanie i utrwalanie potrzeb i nawyków czytelniczych dzieci i młodzieży, kształcenie umiejętności interpretacji tekstu literac-

kiego, stwarzanie możliwości prezentacji własnych umiejętności, rozwijanie twórczych talentów. Do projektu zgłosiło się 15 szkół. Akcja *Dzieci – dzieciom* ma zachęcić uczniów do przedstawienia swojej ulubionej lektury w formie dźwiękowego nagrania. Mamy zamiar nagrodzić wszystkich uczestników przedsięwzięcia. Efektem końcowym będzie opracowanie płyty z nagranymi fragmentami tekstów literackich przez uczniów klas IV–VI szkół podstawowych. Płytę planujemy przekazać do bibliotek szkół podstawowych, aby służyła pomocą przy przeprowadzaniu zajęć z edukacji czytelniczej i medialnej.

Kolejny projekt – ściśle związany z obchodami Roku Cichociemnych – rozpoczniemy we wrześniu 2016 r. Będzie to konkurs dla uczniów gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych na wykonanie lapbooka, czyli książki na kolanach. Lapbook to wspaniały sposób na naukę, to książka tematyczna, do której zawsze można sięgnąć, aby zrobić powtórkę materiału. Dzięki swoim interaktywnym fragmentom jest atrakcyjnym środkiem dydaktycznym. Uczeń, wykonując samodzielnie pracę, rozwija różne umiejętności.

Zapraszamy do wspólnych działań nie tylko nauczycieli bibliotekarzy, ale wszystkich zainteresowanych twórczym rozwojem dzieci i młodzieży.

Anna Sosnowska bibliotekarka CDN PBP w Koninie

Książka z rekomendacją

Tytuł: *Tutoring w polskiej szkole*

Autor: Adrianna Sarnat-Ciaśtko

Rok wydania: 2015

Wydawnictwo: Difin

Sygnatura: 99 325

Książka jest unikatową na rynku wydawniczym prezentacją rozwoju tutoringingu w polskim systemie oświaty, będącego nową metodą traktowaną jako swoista alternatywa dla wychowawstwa klasowego. Jest to studium przypadku metody tutoringingu szkolnego, którego celem jest personalizacja procesu wychowania i nauczania. Publikacja zawiera zestawienie treści porządkujących dotychczasową wiedzę o tutoringingu, ze wskazaniem oryginalnych korzeni metody oraz polskiego jej wykorzystania. Wskazuje również na skalę obecnego zastosowania tej metody w polskiej szkole, procedurę jej wdrażania oraz możliwą przyszłość tutoringingu. Książka uzupełniona jest opisem efektów stosowania tutoringingu dla nauczyciela i ucznia, co zostało wykazane za pomocą badań porównawczych w grupie ponad 600 osób stosujących tę metodę i jej niestosujących.

Spis treści:

1. Tutoring jako metoda indywidualnego nauczania i wychowania.
2. Metodologia stosowana w badaniach własnych.
3. Rozwój metody tutoringingu w polskich szkołach.

*

Tytuł: *Biblioteki i książki w życiu nastolatków*

Autor: Mariola Antczak, Agata Walczak-Niewiadomska (red. nauk.)

Rok wydania: 2015

Wydawnictwo: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego,

Wydawnictwo SBP

Sygnatura: 99 218

Autorami artykułów zamieszczonych w książce są zarówno przedstawiciele świata nauki jak i praktycy, autorzy polscy i zagraniczni. Publikacja jest adresowana do badaczy kultury poświęcających uwagę czytelnictwu nastolatków i instytucjom, które mają na nie wpływ, a ponadto do: bibliotekarzy, nauczycieli, socjologów, psychologów, pedagogów, studentów kierunków humanistycznych oraz wszystkich zainteresowanych kulturą czytelnictwem dzieci i młodzieży.

Spis treści:

1. Biblioteki w ujęciu współczesnym: fakty, liczby i koncepcje.
2. Kultura czytelnictwa nastolatków w świetle badań.
3. Zachęć do czytania: o sposobach na rozbudzenie zainteresowań czytelnictwem nastolatków.

*

Tytuł: *Poradnictwo psychologiczne*

Autor: Czesław Czabała, Sylwia Kluczyńska (red. nauk.)

Rok wydania: 2015

Wydawnictwo: PWN

Sygnatura: 98 966

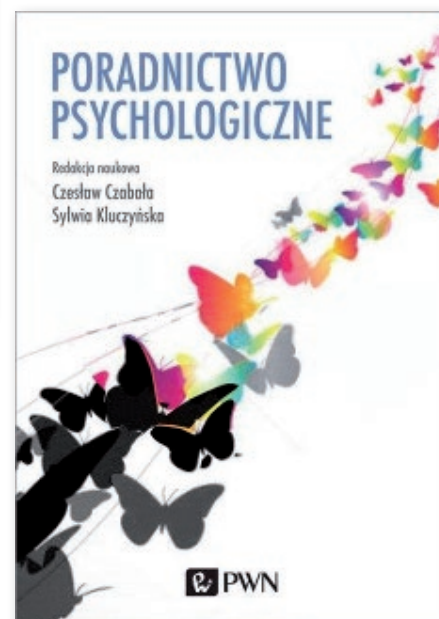
Treści zawarte w książce stanowią kompendium wiedzy dotyczącej teorii i praktyki

poradnictwa psychologicznego dla osób na wszystkich etapach rozwoju. Czytelnik znajdzie w nim wiedzę na temat: celów, przebiegu i aspektów etycznych poradnictwa; umiejętności niezbędnych, by skutecznie udzielać pomocy psychologicznej; zadań rozwojowych odpowiadających poszczególnym etapom życia i możliwym trudnościom w ich realizacji; metod udzielania pomocy psychologicznej dzieciom, młodzieży i dorosłym; standardów poradnictwa psychologicznego dla par, rodzin, osób starszych, chorych, z niepełnosprawnością.

Publikacja ta umożliwiła wszechstronne przygotowanie do prowadzenia poradnictwa psychologicznego w sposób skuteczny i profesjonalny.

Spis treści:

1. Poradnictwo psychologiczne.
2. Psychospołeczne uwarunkowania trudności związanych z realizacją zadań rozwojowych.
3. Poradnictwo dla rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.
4. Poradnictwo psychologiczne w okresie adolescencji.
5. Poradnictwo psychologiczne dla osób w okresie średniej dorosłości.
6. Poradnictwo psychologiczne dla osób w okresie późnej dorosłości.
7. Poradnictwo par. Paradygmat poznawczo-behawioralny.
8. Poradnictwo rodzinne.
9. Poradnictwo psychologiczne w trudnościach szkolnych.
10. Poradnictwo psychologiczne dla osób z niepełnosprawnością.
11. Poradnictwo psychologiczne dla osób chorych somatycznie.
12. Poradnictwo psychologiczne dla osób z poważnymi zaburzeniami psychicznymi i dla ich rodzin.

*

Tytuł: *Edukacja osób starszych: seniorzy w przestrzeni nowych mediów*

Autor: Łukasz Tomczyk

Rok wydania: 2015

Wydawnictwo: Difin

Sygnatura: 99 227

Publikacja adresowana jest do osób zajmujących się organizowaniem działań edukacyjnych w instytucjonalnych formach kształcenia, a więc: UTW, klubach seniora, NGO, a także w ramach działań wolontariackich. Książka dedykowana jest również studentom kierunków pedagogicznych, gerontologii oświatowej oraz słuchaczom kursów dających podstawy do pracy z osobami w wieku senioralnym. Autor, który przez wiele lat

wspierał swoją wiedzą w zakresie nowych mediów Uniwersytety Trzeciego Wieku w południowej części Polski, opisuje dobre praktyki w wymiarze edukacyjnym z zakresu obsługi urządzeń cyfrowych.

Spis treści:

1. Osoba starsza w przestrzeni demograficznej, psychologicznej i edukacyjnej.
2. Transformacja życia codziennego osób w wieku senioralnym w kontekście społeczeństwa informacyjnego.
3. Uczenie się i nauczanie osób starszych w obszarze nowych mediów w świetle podstaw teoretycznych.
4. Edukator osób starszych a prowadzenie działań dydaktycznych w obszarze nowych mediów.

Zajęcia biblioteczne z uczniami w CDN Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie

Wykaz czasopism dostępnych w CDN PBP w Koninie i jej filiach w 2016 roku

Lp.	TYTUŁ	PLACÓWKA			
		Konin	Koło	Słupca	Turek
1.	ALKOHOLIZM I NARKOMANIA	X	X	X	X
2.	BIBLIOTEKA W SZKOLE	X	X	X	X
3.	BIBLIOTEKARZ	X	X		
4.	BIBLIOTERAPEUTA	X		X	
5.	BIULETYN PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WIELKOPOLSKI (wersja elektroniczna)	X		X	
6.	CHARAKTERY	X		X	
7.	COACHING	X			
8.	CHOWANNA	X			
9.	COGITO	X			
10.	CZYSTA ENERGIA	X			
11.	DELTA	X			
12.	DYREKTOR SZKOŁY		X		X
13.	DZIECKO KRZYWDZONE (wersja elektroniczna)	X	X	X	X
14.	ECHO TURKU	X			X
15.	EDUFAKTY UCZĘ NOWOCZEŚNIE (wersja elektroniczna)	X	X		X
16.	EDUKACJA STUDIA BADANIA	X		X	X
17.	EDUKACJA DOROSŁYCH	X			X
18.	EDUKACJA I DIALOG	X			
19.	EDUKACJA USTAWICZNA DOROSŁYCH			X	
20.	FREMDSPRACHE DEUTSCH	X			
21.	FRÜHES DEUTSCH	X			
22.	GAZETA KLECZEWSKA	X			
23.	GAZETA SŁUPECKA			X	
24.	GAZETA WYBORCZA	X			
25.	GŁOS NAUCZYCIELSKI	X			
26.	GŁOS PEDAGOGICZNY	X	X		
27.	GŁOS SŁUPCY			X	
28.	GŁOS WŁADYSŁAWOWA	X			X
29.	GULIWER	X	X		
30.	INFORMATOR SŁUPECKI: BEZPŁATNY BIULETYN MIEJSKI			X	
31.	INTEGRACJA	X			
32.	JĘZYK POLSKI W GIMNAZJUM	X			X
33.	JĘZYK POLSKI W LICEUM	X			X
34.	JĘZYK POLSKI W SZKOLE DLA KLAS IV–VI	X			X
35.	KINO			X	
36.	KONIŃSKI KURIER OŚWIATOWY	X	X	X	X
37.	KONTAKT	X			
38.	KRONIKA SEJMOWA (wersja elektroniczna)	X	X	X	X
39.	KRONIKA WIELKOPOLSKI	X		X	
40.	KULTURA I EDUKACJA	X			
41.	KULTURA I SPOŁECZEŃSTWO	X			
42.	KURIER INTERNETOWY SŁUPECKI			X	
43.	KWARTALNIK PEDAGOGICZNY	X	X	X	
44.	LIDER (wersja elektroniczna)	X	X	X	X
45.	LITERATURA NA ŚWIECIE	X		X	

46.	MONITOR WIELKOPOLSKI	X	X	X	X
47.	NASZ REGION	X			X
48.	NATIONAL GEOGRAPHIC	X			
49.	NAUCZANIE POCZĄTKOWE	X	X		X
50.	NAUCZYCIEL I SZKOŁA	X			X
51.	NEWSWEEK POLSKA	X		X	
52.	NIEBIESKA LINIA	X	X	X	X
53.	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I REHABILITACJA	X	X		X
54.	NOWA SZKOŁA	X	X	X	X
55.	NOWE KSIĄŻKI			X	
56.	NOWE ŻYCIE GOSPODARCZE	X			
57.	PAMIĘĆ.PL	X	X	X	X
58.	PEDAGOGIKA SPOŁECZNA	X	X		
59.	POLITYKA	X			
60.	POLITYKA SPOŁECZNA	X			X
61.	POLONISTYKA	X	X		X
62.	POLSKA. GŁOS WIELKOPOLSKI	X			
63.	PORADNIK BIBLIOTEKARZA	X	X	X	X
64.	PORADNIK JĘZYKOWY	X			
65.	PRACA SOCJALNA	X	X	X	X
66.	PRAWA DZIECKA			X	
67.	PROBLEMY OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	X	X	X	X
68.	PRZEGLĄD KOLSKI	X	X		
69.	PRZEGLĄD KONIŃSKI	X			
70.	PRZEGLĄD KOMUNALNY	X			
71.	PRZEGLĄD WIELKOPOLSKI	X			
72.	RECYKLING	X			
73.	REMEDIUM	X	X	X	
74.	RUCH PEDAGOGICZNY	X			X
75.	SERWIS INFORMACYJNY – NARKOMANIA	X	X	X	X
76.	SPOŁECZEŃSTWO DLA WSZYSTKICH	X			
77.	STUDIA SOCJOLOGICZNE	X			
78.	SYGNAŁ MAGAZYN WYCHOWAWCY	X			X
79.	SZKIEŁKIEM I OKIEM (wersja elektroniczna)	X			
80.	SZKOŁA SPECJALNA	X	X		X
81.	ŚWIAT MATEMATYKI	X			
82.	ŚWIAT PROBLEMÓW			X	
83.	ŚWIETLICA W SZKOLE	X	X	X	X
84.	TRENDY (wersja elektroniczna)	X	X	X	X
85.	UCZYĆ LEPIEJ	X			
86.	TYGODNIK POWSZECHNY			X	
87.	VICTOR GIMNAZJALISTA	X			
88.	VICTOR JUNIOR	X			
89.	WĘGIEL BRUNATNY	X			
90.	WIADOMOŚCI HISTORYCZNE	X			
91.	WIEDZA I ŻYCIE	X		X	
92.	WODOCIĄGI I KANALIZACJA	X			
93.	WSPÓLNE TEMATY	X			X
94.	WYCHOWANIE FIZYCZNE I ZDROWOTNE	X	X		X
95.	WYCHOWANIE MUZYCZNE	X			
96.	WYCHOWANIE NA CO DZIEŃ	X	X	X	X
97.	WYCHOWANIE W PRZEDSZKOLU	X	X	X	X
98.	WYCHOWAWCA	X	X		
99.	ZIELEŃ MIEJSKA	X			
100.	ŻYCIE SZKOŁY	X	X	X	X

Aleksandra Czaplicka-Wojtas konsultantka CDN w Koninie

Polonistyczne spotkanie w Warszawie

27 listopada 2015 roku w Warszawie odbył się Ogólnopolski Kongres dla Nauczycieli Polonistów, Bibliotekarzy i Animatorów Kultury. Przewodnie hasło kongresu to: „Edukacja polonistyczna wobec wyzwań XXI wieku”. Organizatorami kongresu byli: „Polonistyka” – czasopismo dla nauczycieli oraz Forum Media Polska Sp. z o.o. Uczestnicy mogli nie tylko zapoznać się z ofertą wydawniczą kierowaną do uczniów i nauczycieli, ale także wysłuchać wykładów przedstawicieli świata akademickiego czy podmiotów działających na rzecz popularyzacji idei czytelnictwa wśród najmłodszych. Wśród prelegentów nie mogło zabraknąć przedstawicieli Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów czy świata literatury.

Spotkanie podzielono na trzy panele:

- Panel I. Realizacja podstawy programowej z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji i motywacji ucznia przez nauczyciela.
- Panel II. Edukacja polonistyczna XXI wieku w obliczu wyzwań.
- Panel III. Szkoła na medal.

Do udziału w sesji eksperckiej zaproszono m.in. prof. Andrzeja Markowskiego. Profesor prezentował tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny. Podjął kwestię zapożyczeń oraz neologizmów. Omawiał błędy językowe i wskazywał ich przyczyny. Przedstawiając problem neosemantyzmów, stwierdził, że tworzenie nowych wyrazów to sposób radzenia sobie z nową rzeczywistością i wiele zmian jest potrzebnych, choć nie wszystkie są konieczne.

Pani prof. Halina Zgólkowa zajęła się retoryką na egzaminach i sprawdzianach. Podkreślała, że umiejętność przemawiania należy kształcić na każdym przedmiocie. Przygotowała dla nauczycieli zestaw tekstów przydatnych do ćwiczeń z tego obszaru.

Ciekawy wykład miała również dr Paulina Małochleb – krytyczka i historyczka literatury, prowadząca na UJ zajęcia z literatury i współczesnego życia literackiego. Wykład miał tytuł: „Co po Sienkiewiczu? Kompetencje kulturowe definiowane na nowo”. W swoim wystąpieniu podjęła kwestię alfabetyzmu, który uznała za powszechny i powszedni. Stwierdziła, że „literatura jest kodem elity, wąskiego grona specjalistów”. Problemy sprawia też kanon lektur – ten istniejący i ten potencjalny. Za największą słabość uznała ich polskość. Stwierdziła, że w ten sposób „wykształca się społeczeństwo zamknięte, polocentryczne”. Zajęła się również „kanonem lektur jako zbiorem tekstów formacyjnych, który ma propagować pewne postawy”. Dowodziła, że wśród

bohatek lektur obowiązkowych nie ma ani jednej postaci kobiecej, którą można byłoby pokazać jako wzór do naśladowania współczesnej nastolatce. Mówiła również, że wytworzenie wspólnoty jest możliwe wtedy, gdy do kanonu lektur wprowadzi się opowieść, która pokaże współdziałanie i współpracę. Zajęła się kwestią arcydzieła: „narodziny arcydzieła to proces długotrwały i zbiorowy, a nie indywidualny. To czytelnicy powołują arcydzieło do życia”. Przestrzegła, że to my sami sprawiamy, że literatura mało znaczy, że rugujemy ją z naszego życia, że może ona w ogóle zniknąć z życia społecznego.

Natomiast Irena Koźmińska, założycielka i prezes Fundacji „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”, inicjatorka kampanii czytania, Konkursu Literackiego im. Astrid Lindgren, przedstawiła efekty podjętych działań na rzecz krzewienia idei czytelnictwa wśród najmłodszych. To rodzic jest najlepszym edukatorem, a czytanie to klucz do lepszego życia.

Na temat efektywnego uczenia wypowiedziała się nauczycielka języka polskiego Gimnazjum nr 12 w Poznaniu, doradca metodyczny ODN – Natalia Kuźmińska. Omówiła czynniki mające wpływ na sukces edukacyjny uczniów. Do najistotniejszych czynników zaliczyła m.in. ocenę kształtującą i informację zwrotną. Ocenianie kształtujące „to nie tylko sposób oceniania, ale »filozofia« nauczania, która polega na aktywnej współpracy uczniów i nauczyciela”. Mówiąc o elementach oceniania kształtującego, położyła nacisk na prawidłową budowę informacji zwrotnej. Dobra informacja zwrotna powinna zawierać cztery elementy: wymienienie tego, co dobre w pracy ucznia, podanie, co wymaga poprawienia, wskazówki, jak poprawić pracę, oraz wytyczne dotyczące dalszej pracy ucznia. Cechy prawidłowo sformułowanej infor-

macji zwrotnej to: szybkość, konkret, wskazanie pozytywów, wskazanie poprawnego rozwiązania, unikanie interpretacji (nieoceniając ucznia przez pryzmat zadania), zrozumiały przekaz. Ponadto zaakcentowany został fakt, że uczniowie mają odmienne preferencje sensoryczne i w zależności od dominacji półkul mózgowych reprezentują różne style odbierania informacji.

Pokazywano także najnowsze rozwiązania wspomagające nauczyciela w codziennej pracy. Teresa Zawisza-Chlebowska (dyrektorka gimnazjum, członek ZG SNaP, autorka programów języka polskiego i podręczników szkolnych) mówiła o polonistce w cyberprzestrzeni. Podjęto problem interaktywnego nauczyciela i nowych technologii na lekcjach języka polskiego. Zaprezentowano wykorzystanie nowoczesnych technologii w praktyce szkolnej, np. tzw. cyfrowe dyktanda pisane ręcznie. Z pewnością każdy polonista marzy o tym, aby wykorzystać technologię komputerową do poprawy pisemnych prac uczniów. Omówiono także metody aktywizujące współpracę z uczniem, a bazujące na zasobach ucznia.

Gościem specjalnym kongresu była Al-bena Grabowska, autorka opowiadań dla dzieci i młodzieży, księżek *Stulecie Winnych*, *Coraz mniej olśnień* czy *Lot nisko nad ziemią*. Pisarka z zawodu jest lekarzem neurologiem-epileptologiem, pracuje w szpitalu. Jej piękne imię – oznaczające kwitnącą jabłoń – należy wiązać z bułgarskim pochodzeniem, pierwsza jej książka dotyczyła też Bułgarii.

Organizatorzy kongresu postarali się również, aby uczestnicy mogli nabyć nowości z zakresu metodyki i dydaktyki. Liczne wydawnictwa zaprezentowały swoje propozycje, a szczególnie bogata oferta skierowana została do nauczycieli i uczniów z I oraz II etapu edukacyjnego.

Mariusz Ciesielczyk nauczyciel ZSGE w Koninie

Wczoraj, dziś i jutro edukacji zawodowej w regionie.

Młodzieżowe Koło Stowarzyszenia Elektryków Polskich przy Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie

Koło działa już w szkole od 2011 roku. We wrześniu i październiku 2011 roku przeprowadzono prace przygotowawcze do otwarcia Młodzieżowego Koła Stowarzyszenia Elektryków Polskich nr 24 przy Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie. Prace te prowadzili nauczyciele: Mariusz Ciesielczyk i Jacek Kaczmarek z ramienia ZSGE oraz Tadeusz Śliwiński ze strony SEP. Działania trafiły na podatny grunt. W wyniku naboru do koła przystąpiło 7 nauczycieli przedmiotów zawodowych z ZSGE, kolejni dołączyli w następnych latach, oraz 13 uczniów z klasy IV EI i 21 uczniów z klasy IV EE.

Dyrektor szkoły, mgr inż. Janusz Kamiński, wspierał te inicjatywy i stworzył przyjazne warunki dla podejmowanych

działań, udostępniając m.in. salę na spotkania członków stowarzyszenia. Uroczyste wręczenie legitymacji SEP nauczycielom i przedstawicielom klas nastąpiło w Dniu Patrona 9 grudnia 2011 roku. Od tego czasu członkowie koła podejmują liczne działania na rzecz promocji edukacji zawodowej i technicznej. Potwierdzają ten fakt rzetelnie sporządzane sprawozdania, odnotowujące aktywność członków koła w tym obszarze.

Wymienić należy następujące działania:

- Organizacja kursów i egzaminów dodatkowych uprawnień SEP do pracy na stanowisko eksploatacji do 1 kV dla uczniów klas kończących, czyli IV technikum i III Zasadniczej Szkoły Zawodowej (dla elektryków, elektroników, mechatroników, diagnostów pojazdów

samochodowych, instalacji energii odnawialnych) – dodatkowe uprawnienia zdobyło:

- w roku 2011 – 27 uczniów,
- w roku 2012 – 75 uczniów,
- w roku 2013 – 18 uczniów,
- w roku 2014 – 67 uczniów,
- w roku 2015 – 71 uczniów.
- Organizacja szkolnych Dni Techniki (już tradycyjnie w kwietniu od 3 lat) i lekcji pokazowych w formie seminarium – zapraszano gości i firmy z branży elektrycznej i energetycznej:
  - styczeń 2012 – firma Astat z Poznania, przekaźniki elektromagnetyczne,
  - czerwiec 2012 – firma LED-POL z Bielska Białej, oświetlenie LED,
  - grudzień 2012 – hurtownia MORS Konin i OSPEL Wierbka, osprzęt instalacyjny,
  - kwiecień 2013 – Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych Grudziądz, energetyka wodna,
  - kwiecień 2014 – Zakład Produkcji Urządzeń Elektroenergetycznych Włoszczowa, stacje elektroenergetyczne,
  - kwiecień 2014 – SOCOMEC, automatyka zasilania (we współpracy z kołem SEP z Elektrobudowy),
  - kwiecień 2015 – ABB Łódź, transformatory i łączniki niskiego napięcia (we współpracy z kołem SEP z Elektrobudowy),
  - na kwiecień 2016 zaplanowano Schneider – łączniki niskiego napięcia i Lavato – kompensacja mocy biernej (znów we współpracy z kołem SEP z Elektrobudowy).

▪ Organizacja wycieczek naukowych, połączonych z turystyczno-krajoznawczymi:

- coroczne wycieczki do Elektrowni Konin, Elektrowni Pątnów i Elektrobudowy,
- coroczne wyjazdy na Targi Energetyczne Expopower i Greenpower do Poznania, przy okazji odwiedziliśmy już Rogalin (pałac, powozownia, park), Kórnik (pałac, park), Puszczykowo (muzeum Arkadego Fiedlera), Swarzędz (skansen pszczelarstwa), w planie Nowy Tomysł (muzeum wikliniarstwa i chmielarstwa),
- listopad 2012 – Kopalnia Soli w Kłodawie (zjazd 600 m pod ziemię), przy okazji odwiedziliśmy Łęczycę,
- kwiecień 2013 – mała elektrownia wodna w Kaliszu, przy okazji odwiedziliśmy Gołuchów,
- kwiecień 2014 – ZPUE Włoszczowa, przy okazji odwiedziliśmy Jaskinię Raj i Centrum Neandertalczyka w Chęcinach,
- marzec 2015 – fabryka transformatorów ABB w Łodzi,
- listopad 2015 – reaktor w Świerku (we współpracy z kołem SEP przy zakładach Saint Gobain w Kole – dawny Korund),
- w marcu 2016 – w planie fabryka silników ABB w Aleksandrowie Łódzkim.

▪ Udział w okolicznościowych imprezach:

- Ogólnopolskie Dni Młodego Elektryka – w roku 2012 w Częstochowie, w roku 2013 w Warszawie, w roku 2014 w Gdańsku, w roku 2015 w Gliwicach,
- w październiku 2012 roku koło wzięło udział w obchodach 35-lecia NOT-u i Dni Mechanika w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie, młodzież zwiedziła Instytut Techniczny w PWSZ

oraz instalację energii odnawialnej w ZSGE,

- we wrześniu 2013 roku odbyła się „GRA MIEJSKA NGO KONIN” w ramach Tygodnia Organizacji Pozarządowych w Koninie; na stoisku nr 11 prezentowały swoje osiągnięcia: Naczelna Organizacja Techniczna i Młodzieżowe Koło nr 24 Stowarzyszenia Elektryków Polskich przy Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie; członkowie koła, uczniowie klasy IV ME: Mateusz Bejnek, Łukasz Matusiak, Michał Nowiński i Mateusz Wawrzyniak demonstrowali nowoczesne oświetlenie LED oraz moduły fotowoltaiczne, opiekę sprawowali prezes NOT Zbigniew Bajcar oraz nauczyciele ZSGE: Mariusz Ciesielczyk i Czesław Kruczkowski,
- we wrześniu 2012 roku dyrektor szkoły Janusz Kamiński, wicedyrektor Krystyna Łuczyńska oraz nauczyciele Mariusz Ciesielczyk, Magdalena Jeń i Jacek Kaczmarek wzięli udział w uroczystości 35-lecia Oddziału Konińskiego Stowarzysze-

nia Elektryków Polskich; w trakcie uroczystości odebrano medal im. Michała Doliwo-Dobrowolskiego, nadany przez Zarząd Główny SEP za działalność w zakresie zachowania tradycji polskiej elektrotechniki i utrwalania pamięci o jej twórcach; medal wręczał prof. dr hab. inż. Franciszek Mosiński z Instytutu Elektroenergetyki Politechniki Łódzkiej, absolwent Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych.

Ukoronowaniem wszystkich prac było stworzenie Funduszu Stypendialnego im. Jerzego Danielaka Oddziału Konińskiego SEP dla uczniów ZSGE w Koninie. W dniu 17 września 2015 roku odbyło się posiedzenie kapituły Funduszu Stypendialnego Oddziału Konińskiego SEP, na którym przyznano po raz pierwszy stypendia wyróżniającym się w nauce i działalności społecznej uczniom. Stypendia przyznano Hubertowi Chrustowskiemu z klasy IV E1b, Przemysławowi Płóciennikowi z klasy IV E1a, Michałowi Pilarczykowi z klasy IV EO. Uroczyste wręczenie stypendiów odbyło się na uroczystej Barbórcie – 4 grudnia 2015 roku.

dr Jolanta Kmieć nauczycielka w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Kolonii

Z wizytą w Polonijnym Ośrodku Spotkań „Haus Concordia” w Niemczech

Jestem w malowniczej dolinie otoczonej lasami i polanami, na skraju wielkiego terenu leśnego Westerwald. Jestem zauroczona miejscem i leśnym chłodem – gdy wyjeżdżałam, temperatura we Frankfurcie wynosiła 40 stopni, tu rześko i przyjemnie, 25 stopni. Jadę polną drogą, której nie ma na mapie samochodowej, prowadzą mnie znaki z napisami drogowymi „Haus Concordia”. Wsiadam i ku mojemu zdumieniu w środku lasu widzę pięknie utrzymane boiska sportowe i place rekreacyjne, budynki mieszkalne i małą scenę...

Z dala słychać mieszaninę językową polsko-niemiecką, zdania są urywane – pół po polsku, pół po niemiecku. Ale wszyscy się doskonale rozumieją. Głosy z lasu są coraz bliżej, po chwili zza drzew wychodzi grupka dzieci, a za nimi opiekunowie i siostra zakonna. Ośmielona mową polską przedstawiam się w rodzimym języku i pytam, gdzie jestem. Siostra Pacyfika informuje mnie, że znajduję się w Polonijnym Ośrodku Spotkań „Haus Concordia”, której właścicielem jest stowarzyszenie Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech. Jestem zaproszona na kawę i ciasto własnego wypieku. „Gość w dom, Bóg w dom” – polska gościnność... Odrywam się od rzeczywistości i znajduję się w polskiej krainie, wszyscy tu mówią po polsku, od czasu do czasu słychać łamaną polszczyznę, złą składnię językową, która by w Polsce bardzo raziała. Ale tu nie! Każdy stara się poprawnie mówić, ale nie zawsze to tak wychodzi, jakby się chciało.

Są tu dzieci z polskich rodzin zamieszkałych w Niemczech, przyjechały na kolonie. Spędzają czas na zabawie i nauce języka polskiego. Często jest to dla nich jedyne miejsce w Niemczech, gdzie mogą razem z rówieśnikami spotkać się i rozmawiać w języku ojczystym. Mieszkają w różnych landach, czasami w małych miejscowościach, z których dojazd do polskich szkolnych punktów konsultacyjnych jest zbyt odległy, a rodzice też pracują w soboty i niedziele i nie zawsze są w stanie odwozić swoje pociechy do polskich szkół. Tu chłoną polską kulturę i język. Często brakuje im polskich słów, wówczas używają niemieckich. Siostra Pacyfika informuje mnie, że wszystkie zajęcia prowadzone są w języku ojczystym i wszyscy bardzo się starają, by dzieci

mówiły po polsku. Opiekunowie – wolontariusze przyjeżdżają też z Polski, są to zazwyczaj młodzi ludzie udzielający się w młodzieżowych akcjach katolickich oraz doświadczeni nauczyciele z kraju.

Dzieci czują się tu wspaniale, razem nie tylko bawią się, ale i pomagają sobie nawzajem. Uczą się bycia ze sobą niezależnie od wieku czy płci. Dziewczynki pomagają młodszym dzieciom, starsi chłopcy uczą młodszych właściwego zachowania, a wszystko to pod czujnym okiem sióstr zakonnych i wychowawców. Rodzice bardzo cenią sobie taką opiekę nad dziećmi, mamy w podziękowaniu przywożą wychowawcom swoje wypieki. Młodzież i dzieci lubią tu przyjeżdżać. „Kto już tu raz był, powraca” – zapewnia siostra. Wśród wolontariuszy są pomocnicy wychowawców – byli uczestnicy kolonii. Wiek nie pozwala im już na uczestnictwo w kolonii, więc przyjeżdżają jako pomocnicy wychowawców. Dla mnie jest to jakby sztafeta pokoleń – wychowana tu młodzież przyjeżdża, by pokazać i zaszcześcić polskość młodszym rodakom dorastającym na obcej ziemi. Przekazują oni wzorce, na których sami się wychowali i wyrosli. Myślę, że to jest największy sukces, jaki można osiągnąć w pedagogice opiekuńczo-wychowawczej.

Po kawie i przepysznym cieście upieczonym przez rodziców kolonistów postanawiam porozmawiać z księdzem Damianem Lewińskim, gospodarzem Domu Concordia. Dowiaduję się jednakże, że ksiądz wyjechał do Polski, do Wrocławia, na uroczystość ślubów wieczystych jednej z podległych mu sióstr. Umawiam się telefonicznie na spotkanie w przyszłym tygodniu.

Powoli przygotowuję się do wywiadu i zdobywam różne informacje, które przeciętnemu nauczycielowi raczej nie są znane. A w następnym tygodniu jadę już na spotkanie z gospodarzem Concordii.

Ksiądz Damiana Lewińskiego zastałam w jadalni siedzącego razem z grupką mężczyzn nad rozłożonymi planami budowlanymi. Właśnie omawiali remont budynku i wzniesienie kaplicy w Concordii. Przedstawiłam się i rozpoczęliśmy rozmowę na temat działalności polskich katolickich organizacji w Niemczech.

Ks. Damian Lewiński jest kapłanem diecezji pelplińskiej i w 2008 roku biskup

Jan Bernard Szlaga wysłał go do pracy w Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech. Najpierw był wikariuszem PMK w Hamburgu, a od 2012 r. jest dyrektorem „Haus Concordia” i w imieniu stowarzyszenia Chrześcijańskie Centrum zarządza tym polonijnym ośrodkiem.

Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech to organizacja polonijna o zasięgu ogólnoniemieckim. Jednak nieformalnie działalność dzisiejszego stowarzyszenia obejmuje cały okres istnienia polskiego duszpasterstwa w Niemczech, które było i jest prowadzone w ramach Polskiej Misji Katolickiej od dziesięcioleci. Po podpisaniu traktatu polsko-niemieckiego 17 czerwca 1991 r. stowarzyszenie Chrześcijańskie Centrum zostało zarejestrowane formalnie w niemieckim sądzie administracyjnym w marcu 1995 r. i uzyskało status organizacji wyższej użyteczności publicznej. Podstawowe cele organizacji założonej przez duchownych i świeckich to popieranie nauki języka polskiego, kultury i tradycji polskich w Niemczech, wychowanie młodego pokolenia w duchu i w zgodzie z nauką Kościoła rzymskokatolickiego oraz popieranie przyjaźni i wymiany kulturalnej między narodem polskim i niemieckim. Organizacja wspomaga i reprezentuje również przyparafialne szkolnictwo, tzw. Szkoły Przedmiotów Ojczystych. Chrześcijańskie Centrum jest też formalnie właścicielem domu rekolekcyjno-wypoczynkowego Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech „Haus Concordia” w Herdorf-Dermbach, który jest położony w przepięknych lasach Westerwaldu. To właśnie tu przyjeżdżają dzieci z polskich rodzin mieszkających w Niemczech i uczą się języka, kultury i tradycji ojczystej. I tam właśnie wybrałam się z wizytą. Ksiądz Damian udzielił mi w naszej rozmowie odpowiedzi na kilka ważnych dla mnie pytań.

Jaka jest współczesna Polonia w Niemczech?

Polonię można podzielić na kilka grup: emigranci przybyli do początku lat 90. XX wieku, współczesna emigracja zarobkowa oraz urodzone i wychowane tu dzieci z rodzin o polskich korzeniach. I w zależności od tego, o której z wymienionych grup mówimy, taka będzie Polonia w Niemczech. Największy nacisk na zachowanie i kul- ▶▶▶

tywowanie polskości możemy zauważyć wśród emigrantów, którzy zostali w różny sposób zmuszeni do opuszczenia Ojczyzny. Nie zawsze była to ich dobrowolna decyzja i dlatego po dziś dzień czują tak silną więź z Polską i Polakami. Kolejna grupa to dzieci urodzone czy też wychowane na emigracji. Ich zaangażowanie w życie polonijne bywa różne, w zależności od tego, jakie wychowanie odebrali w domu rodzinnym. Jednak spora grupa z nich ceni to, co polskie. No i pozostaje trzecia grupa, której celem opuszczenia Polski jest tylko i wyłącznie emigracja zarobkowa. Współcześnie jest to dość spora grupa polskich emigrantów. W pierwszej fazie swojego pobytu nie tęsknią oni za tym, co kojarzy się ze słowem Ojczyzna, mają dostęp do polskich mediów, są bardzo mobilni i często odwiedzają rodziny pozostałe w Polsce. Kiedy jednak już trochę tutaj osiadą, kiedy rodzą się dzieci i zaczynają chodzić do szkoły, to wówczas pojawia się w ich życiu etap poszukiwania tego, co polskie i nawiązywania więzów z organizacjami polonijnymi. Trzeba też podkreślić, że życie polonijne jest dość silnie związane z działalnością Polskich Misji Katolickich na terenie Niemiec. Polacy nadal starają się aktywnie uczestniczyć w życiu religijnym, przede wszystkim widać to w święta kościelne – w Boże Narodzenie i Święta Wielkanocne. Ogromne jest także zaangażowanie rodzin w chrzest dzieci i przystąpienie do I Komunii św. Wielu prosi też o pomoc w przygotowaniu do ślubu, który ma odbyć się w Polsce, szczególnie wtedy, gdy współmałżonek jest Niemcem i tylko tym językiem włada. Z nauką języka bywa różnie...

Jaka jest zatem znajomość języka polskiego u drugiego i trzeciego pokolenia emigracji polskiej w Niemczech?

Dzieci chodzą do przedszkoli i szkół niemieckich. W domu mówi się i po polsku, i po niemiecku, szczególnie wówczas, gdy jedno z rodziców nie jest Polakiem. Często język niemiecki wypiera język rodzimy. Dlatego też dzieci drugiego czy trzeciego pokolenia Polonii mają ogromne trudności w nauce języka polskiego. Stąd też zawsze zachęcamy rodziców, aby pomimo trudności i czasami nawet sprzeciwów ze strony dziecka wymuszali trochę w swoich domach mówienie w języku polskim. My w Concordii używamy tylko języka polskiego, nawet jeśli dziecko nie rozumie wszystkiego w stu procentach. Ale zawsze jest to etap nauczania mowy ojczystej. Staramy się mówić powoli i prostymi zdaniami, tak aby wszyscy zrozumieli. Ale – jak to w życiu bywa – dzieci między sobą rozmawiają w dwóch językach, mają niebywałą biegłość zastępowania polskich słów niemieckimi. Ale

tego się nie da uniknąć. Rodzice nie czytają niestety dzieciom książek w języku ojczystym i dzieci też nie mają tak łatwego dostępu do książek polskich jak dzieci w polskich szkołach. Komunikacja odbywa się na poziomie potrzeb życia codziennego, dlatego brakuje im czasem bardziej skomplikowanego słownictwa.

Czy są w Niemczech ośrodki polonijne, które wspierają działania na rzecz kultury i języka polskiego?

Właśnie te zadania realizuje Concordia. Liczba polskich emigrantów rośnie z roku na rok. W Niemczech jesteśmy drugą po Turkach grupą narodowościową. To zobowiązuje i należy pamiętać, by tę naszą polskoscą na niemieckiej ziemi pielęgnować. Dlatego też prowadzimy działania wspierające rozwój kultury i pielęgnację dziedzictwa duchowego Polaków przebywających za granicą. To jest nasze codzienne zadanie tutaj, w Concordii. W naszym domu gromadzą się Polacy przy różnych okazjach. Tu odbywają się przeglądy polskich zespołów folklorystycznych, spotkania grup polonijnych, kolonie dla dzieci, różnego rodzaju szkolenia i konferencje. Koniec czerwca w Concordii jest momentem wyjątkowym. Gromadzi się wówczas polska młodzież z Niemiec na świętowanie Polonijnego Spotkania Młodych. Jest to miejsce i czas spotkań zaprzyjaźnionych ludzi. Młodzież czeka na to przez cały rok, a kto raz tu był, zawsze chętnie powraca. W Concordii odbywają się także okolicznościowe uroczystości, spotkania modlitewne, przyjęcia urodzinowe, wesela, a nawet stypy pogrzebowe.

Co ciekawego jeszcze ma do zaoferowania Concordia młodym i nie tylko młodym turystom? Co można tu zobaczyć?

Nasz ośrodek leży na terenie starej kopalni rud żelaza. W okolicy znajdują się ciekawe miejsca godne zwiedzania. Jednym z nich jest Druidenstein – wzgórze powulkaniczne. Można tam dotrzeć oznaczonym leśnym szlakiem, spacerując ok. 7 km. Ciekawa jest również wieża widokowa, z której rozciąga się niepowtarzalny widok na rozległą okolicę. Zachęcam też do zwiedzenia kopalni czy muzeum górnictwa. Dla gości Concordii organizowane są jednodniowe wycieczki do Frankfurtu, Limburga albo historycznego miasta Marburga. Niezapomnianym może okazać się wyjazd do Koblencki i nad dolinę Mozeli otoczonej pięknymi winnicami. Warto też odwiedzić Kolonię oddaloną od nas o ok. 100 km. Będąc w Concordii po raz kolejny, zawsze można zobaczyć coś nowego i odkryć nowy szlak spacerowy, zwłaszcza zbierając jesienią grzyby. A grzyby mamy tu szlachetne i jest ich dużo. Serdecznie

zapraszam tym bardziej, że mamy dobrze wyposażony ośrodek. Dysponujemy dwoma domami, przez które przewijają się wiele osób. W każdą niedzielę można uczestniczyć w Eucharystii w języku polskim, na którą przybywają polskie rodziny mieszkające w okolicy, a także Polacy pracujący okresowo w niemieckich firmach. Po Mszy św. każdy może zostać u nas na dobry, polski, domowy obiad.

Czy młodzież z Polski też może do Concordii przyjechać? Czy również są możliwe przyjazdy nauczycieli na konferencje?

Nasz dom jest otwarty dla wszystkich i każdy może do nas przyjechać. W te wakacje gościliśmy grupę z Polski. Dzieci ze szkoły podstawowej przyjechały z wychowawcami do nas na wakacje. Dla niektórych był to pierwszy pobyt poza granicami kraju. Odpoczęły, powdychały zdrowego powietrza i zwiedziły nasze okolice. Mamy nadzieję, że i dzieci z subregionu konińskiego nas odwiedzą. Serdecznie zapraszamy. Wielu naszych rodaków pracujących w Niemczech odwiedzają w wakacje ich rodziny, ich dzieci. Część swojego wypoczynku mogłyby spędzić w naszym domu, poznając nowych przyjaciół, ale także poznając kraj, w którym pracują ich rodzice.

Zapraszamy także nauczycieli na seminaria i szkolenia. Pobyt w naszym domu jest doskonałą okazją połączenia nauki ze zwiedzaniem okolicy, pracy z przyjemnością. A przyjeżdżać można przez cały rok – atrakcji wystarczy na wszystkie dni roku. Grupom z Polski, które do nas przybywają, pomagamy także opracować plan zwiedzania okolicy. Dysponujemy ponad 100 miejscami noclegowymi w małych, przytulnych, 2, 3 i 4-osobowych pokojach, jak również w większych 6, 8 i 10-osobowych pokojach dla dzieci i młodzieży. Ponadto dysponujemy salą konferencyjną, sprzętem audiowizualnym, sceną na wolnym powietrzu, kaplicą domową, boiskami do koszykówki i do piłki nożnej, sprzętem sportowym, miejscem do grillowania oraz placem na ognisko. U nas można także spędzić urlop pod namiotem. Nasz dom daje wiele możliwości...

Na wszystkie pytania chętnie udzielimy odpowiedzi i doradzimy, jak zorganizować u nas pobyt oraz jak zdobyć dofinansowanie pobytu w naszym polskim rajku na niemieckiej ziemi. Serdecznie zapraszamy. Nasze dane kontaktowe: www.haus-concordia.com, concordia@haus-concordia.com, tel. 0049 2744 771.

Serdecznie dziękuję za rozmowę i także w swoim imieniu zapraszam naszych rodaków z subregionu konińskiego do Concordii. To miejsce urzekło niejedną już osobę...

Magdalena Czapska bibliotekarka Szkoły Podstawowej nr 1 w Koninie

Zofia Urbanowska patronką Szkoły Podstawowej nr 1 w Koninie

Szkoła Podstawowa nr 1 w Koninie

Co roku Szkoła Podstawowa nr 1 w Koninie organizuje festyn dla społeczności lokalnej. Festyn rodzinny jest coroczną imprezą organizowaną dla uczniów i całego środowiska lokalnego z okazji przypadającego w maju **Święta Szkoły** – imienin i urodzin patronki **Zofii Urbanowskiej**. Jego celem jest przede wszystkim integracja środowiska. Współorganizatorem festynu jest działająca w szkole **Rada Rodziców**. Każda impreza ma swoje hasło, m.in. „Dżungla talentów”, „Witajcie w naszej bajce”, „W ogrodzie talentów”. Wspólna zabawa scala całe środowisko. Biblioteka szkolna przygotowuje również kąci czytelnicy i wyciszający dla uczniów.

Poniżej przedstawiam przykładowe scenariusze zajęć wykorzystywane podczas obchodów święta patronki szkoły.

*

„Zapomniana pisarka. Kilka słów o Zofii Kamili Urbanowskiej”

(scenariusz zajęć zrealizowanych w bibliotece szkolnej z okazji święta patronki szkoły)

Prowadząca zajęcia: Magdalena Czapska.

Temat: Zapomniana pisarka.

Cele:

- uczeń potrafi wymienić tytuły książek napisanych przez patronkę szkoły Zofię Kamilę Urbanowską,

- zna miejsce w Koninie związane z patronką szkoły,
- wie i rozumie, dlaczego patronką szkoły jest Zofia Urbanowska.

Środki dydaktyczne:

- zdjęcia, kserokopie listów, kopie dokumentów dotyczących Z. Urbanowskiej, zdjęcia Konina,
- karty z zadaniami matematycznymi.

PRZEBIEG SPOTKANIA

1. Przywitanie.

Przedstawienie celu i przebiegu zajęć.

„Kto jest na fotografii?” (zdjęcie Zofii Urbanowskiej).

2. Praca właściwa.

Spotkanie odbywa się jak w sali muzealnej. Na stolikach przygotowane zostały eksponaty (zdjęcia, kserokopie dokumentów, wydruki) dotyczące patronki szkoły i historii samej szkoły.

- I stolik: Dzieciństwo i młodość Zofii Urbanowskiej.

Zdjęcie małej Zosi; informacja, gdzie się urodziła; zdjęcie Zofii w wieku 24 lat; oryginalna książka podarowana Zofii w 1891 r. przez autora książki E. Jankowskiego z dedykacją.

Koperta z zadaniem „Która rocznica urodzin mija 15 maja 2014?”. Wykonanie działania. Podanie odpowiedzi.

- II stolik: Twórczość Zofii Urbanowskiej.

Kserokopie pierwszych wydań książek patronki szkoły, okładki książek, krótkie opisy książek.

Rozmowa.

- III stolik: Pobyt w Warszawie.

Informacje dotyczące pobytu Zofii w stolicy kraju; informacje o pracy zarobkowej, o przyjaźni z Deotymą; kserokopie gazet, w których ukazywały się artykuły; artykuły o Zofii publikowane w „Przeglądzie Konińskim”.

Rozmowa.

▪ IV stolik: Zofia Urbanowska mieszkanką Konina.

Zdjęcie dworku; informacje o przekazaniu dworku Siostrom Opatrzności Bożej; kopie listów Zofii Urbanowskiej.

Przeczytanie listu Zofii Urbanowskiej do przyjaciółki.

▪ V stolik: Śmierć i pogrzeb Z. Urbanowskiej.

Zdjęcie z pogrzebu; nekrolog; projekt napisany przez komitet uczczenia pamięci Zofii Urbanowskiej.

Zadanie matematyczne „Ile lat żyła Zofia Urbanowska?”. Wykonanie działania. Podanie odpowiedzi.

▪ VI stolik: Zofia Urbanowska patronką szkoły.

Zdjęcie przedwojennego budynku szkoły; zdjęcia przedwojennych grup klasowych; zdjęcia szkoły z lat 70.

Pytanie „Jak zmieniła się szkoła?” (porównanie budynku przedwojennego i współczesnego).

Rozmowa.

Wystawa fotografii „Konin moje miasto”. Rozmowa nt. „Jak wyglądało miasto przed wojną”. Rozpoznawanie najważniejszych zabytków i budowli.

3. Podsumowanie pracy. Ocena wysiłku uczniów.

Pytania do uczniów: „Proszę podać kilka tytułów książek, które napisała Zofia Urbanowska”, „Dlaczego to właśnie Zofia Urbanowska jest patronką naszej szkoły?”.

*

„Przestrzenie czasu” (scenariusz wieczoru poetyckiego)

Opracowanie: Magdalena Czapska, Krystyna Kazimierczak.

Miejsce: aula. Stoliki ustawione jak w kawiarence; lekkie zaciemnienie okien; duży ekran opuszczony; uczniowie układają rekwizyty na schodach sceny; obok sceny rozłożysty fotel.

Teksty: Stanisławy Karmowskiej-Pinieckiej, Zofii Urbanowskiej, Janiny Wenedy.

Dworek Zofii Urbanowskiej

Rekwizyty: zabawkowe mebelki, (ewentualnie lustro); wielka księga; otwierana duża skrzynia; fotografie Konina; poduszka z piórami/pióra; piszczące zabawki i dzwoneczki; nici/sznurki; duża świeca; czyste kartki; stolik na kółkach i laptop; fotel.

Role:

Nauczyciele czytający teksty.

Uczniowie czytający/recytujący wiersze.

Uczniowie „wprowadzający” rekwizyty.

Realizator dźwięku.

Realizator obrazu (ekran).

PRZEBIEG WIECZORU

Najpierw uczniowie tworzą scenkę wprowadzającą nastrój/atmosferę/tło tekstu (tabela poniżej – kolumna 1.).

Potem wybrany nauczyciel/przedstawiciel rady pedagogicznej czyta tekst, siedząc przy jednym ze stolików (mikrofon podawany z ręki do ręki; tabela – kolumna 2.).

Po wierszu odtwarzamy odczytywany tekst i obrazy jako odniesienia do czasu i przestrzeni (tabela – kolumna 3.). Wówczas uwaga widzów skupia się na słuchaniu i patrzeniu na ekran.

Później znów pojawiają się uczniowie przygotowujący klimat utworu, następnie wśród widzów kolejny nauczyciel odczytuje wiersz itd.

W tle słyhać delikatną muzykę.

Pomnik Zofii Urbanowskiej przed gmachem SP nr 1 w Koninie

Lp.	Wprowadzenie do utworu	Wiersze Stanisławy Karmowskiej-Pinieckiej	Odniesienia w czasie i przestrzeni	Uwagi
	1	2	3	
1.		<i>Zaproszenie</i>	Muzyka	
2.	Kilkoro mniejszych dzieci podchodzi do sceny. Przykucają i ustawiają zabawkowe mebelki: stolik, fotele, łóżko, krzesła – tworząc dom.	<i>Jest taka wyspa</i>	Z. Urbanowska – fragment z <i>Atlanty...</i>	
3.	Dwoje uczniów wychodzi z przeciwnych stron, spotykają się na środku, siadają razem naprzeciw siebie (jak w lustrze). Przyglądają się sobie/Jeden uczeń przygląda się sobie w lustrze.	<i>Bliski człowiek</i>	Z. Urbanowska – fragment z <i>Księżniczki...</i>	Po zakończeniu wiersza uczniowie podchodzą do widzów i wręczają im puste kartki.
4.	Uczeń wchodzi na scenę i otwiera wielką księgę.	<i>Ile wiesz o sobie</i>	Wręczenie pustych, czystych kartek widzom	
5.	Uczeń wyciąga ze skrzyni polską flagę i rozkłada ją na wierzchu skrzyni.	<i>Patriotyzm</i>	Muzyka Chopina	
6.	Uczniowie wchodzi z fotografiami Konina, układają ją na scenie obok skrzyni, na schodach.	<i>Fotografia. Starówka</i>	Opis bulwarów, dawnej przystani na Warcie	
7.	Uczeń wchodzi na scenę i delikatnie rozsypuje pióra, łącząc zabawkowy domek ze skrzynią. Zza sceny słyhać dźwięk piszczącej zabawki, dzwoneczków itp.	<i>Jak z Andersena Baśni</i>	Fragment z <i>Gucia zaczarowanego</i>	
8.	Wchodzi para uczniów. Jeden drugiego oplata nicią, tworzy kokon.	<i>Babie lato</i>	Fragment wywiadu z Zofią Urbanowską nt. jej związków z Koninem	
9.	Wchodzi uczeń i zapala dużą świecę. Odchodzi.	<i>Wieczera</i>	Fragment z Janiny Wenedy	
10.	Wchodzi uczeń, pchając stolik na kółkach, na stoliku włączony laptop. Słyhać dźwięki gier komputerowych. Wycisza się. Podczas czytania tekstu siedzi i gapi się w ekran. Wychodzi po zakończeniu wiersza.	<i>Nie tańcz na wulkanie cyberświata</i>	W tle obraz Breughla <i>Upadek Ikara</i>	
11.	Jeden z uczniów podchodzi do p. Pineckiej i zaprasza ją na fotel stojący obok schodów. Następuje odczytanie utworu.	<i>Rozmowa ze Szczęściem</i>	Wchodzi występujący uczniowie, tworzą krąg z autorką wokół zapalanej świecy	
12.	Kwiaty dla autorki, podziękowania.			

Jeżeli nie będzie możliwości nagrania odniesień, to tym może być tylko prezentacja z odczytanym tekstem.

Motywy (na prezentację):

1. Wehikuł czasu, przestrzeń kosmiczna
2. Wyspa, rodzinny dom
3. Człowiek w oknie
4. Księga Wiedzy

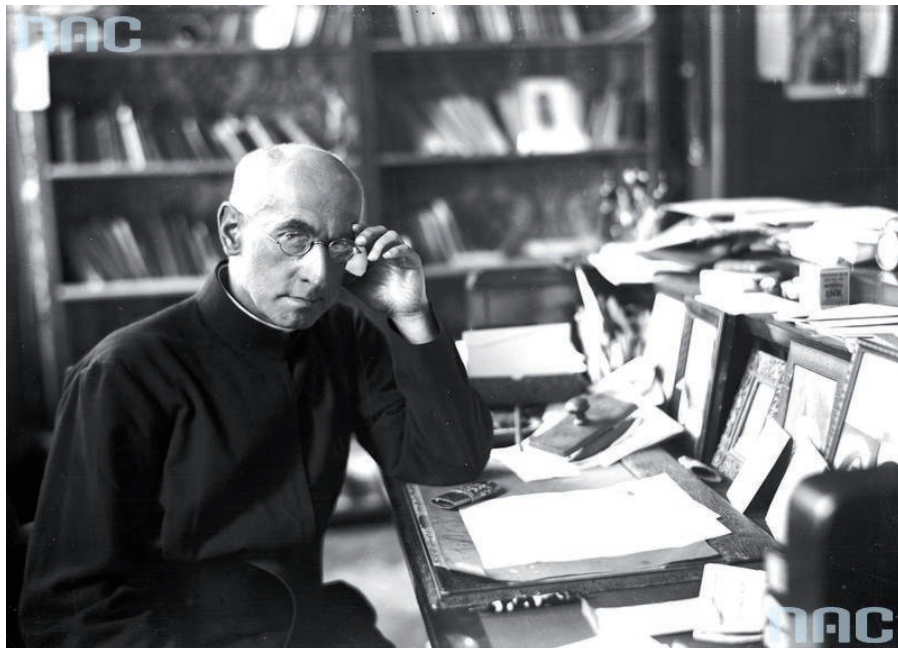
5. Powiewająca flaga
6. Konin, bulwary, Warta, dawna przystań
7. Kaczątka, łabędź
8. Babie lato
9. Pojedyncza gwiazda na tle jakiejś konstelacji
10. Wnętrze maszyny cyfrowej, komputery, satelity
11. Krąg ludzi siedzących przy stole

Piotr Gołdyn konsultant CDN-u w Koninie

OCALENI OD ZAPOMNIENIA...

Wizerunki zasłużonych dla kultury mieszkańców Wielkopolski Wschodniej (17)

Ks. Mieczysław Kuznowicz (1874–1945) – wychowawca i opiekun młodzieży rzemieślniczej

Lichenń to miejsce, które większość Polaków kojarzy z bazyliką i sanktuarium maryjnym. Mało jednakże osób wie, że w tej wiosce przyszedł na świat Mieczysław Kuznowicz, późniejszy wychowawca i opiekun młodzieży rzemieślniczej w Krakowie.

Kuznowicz urodził się dokładnie 15 stycznia 1874 r. właśnie w Licheniu. Jego rodzicami byli Wincenty i Józefa z domu Rachubińska. Niestety nie ma możliwości odtworzenia lat jego dzieciństwa, z powodu braku materiałów źródłowych. Wiadomo, że jego pobyt w Licheniu nie trwał długo, bowiem już w 1880 r. rodzina Kuznowiczów przeniosła się do Częstochowy. Głównym źródłem utrzymania rodziny była prowadzona tam przez nich cukiernia. W 1882 r. umarła Józefa Kuznowicz.

W Częstochowie Mieczysław Kuznowicz pobierał także naukę, a był to okres permanentnej rusyfikacji, na którą chłopiec nie chciał się godzić. Dodatkowo jedno niefortunne zdarzenie zablokowało mu kontynuowanie nauki w Królestwie Polskim. Otóż otrzymał tzw. „wilczy bilet” po tym, jak rzucony przez niego ogryzek od jabłka trafił w głowę miejscowego popa. Chcąc uczyć się dalej, musiał opuścić teren Królestwa Polskiego i w ten sposób trafił do gimnazjum jezuickiego w Chyrowie. Fakt ten zaciążył na całym dalszym jego życiu,

bowiem po ukończeniu gimnazjum zdecydował się wstąpić do zakonu jezuitów.

Za początek jego drogi zakonnej przyjmuje się dzień 19 kwietnia 1893 r. Tego bowiem dnia Mieczysław rozpoczął nowicjat w Starej Wsi koło Brzozowa. Problemy z opanowaniem wiedzy spowodowane i wątplym zdrowiem, i średnimi zdolnościami nie pozwoliły mu złożyć ślubów zakonnych o czasie i zostały one przesunięte. Złożył je jednakże 2 czerwca 1895 r., a 18 listopada tegoż roku przyjął niższe święcenia kapłańskie. Po ukończeniu kursu retoryki 25 czerwca 1898 r. rozpoczął studia filozoficzne w Nowym Sączu. Tu znów choroba utrudnia mu naukę, zostaje przeniesiony do Chyrowa, potem znów do Nowego Sącza, by ponownie wrócić do Chyrowa, gdzie między innymi sprawuje opiekę nad młodzieżą przebywającą w konwikcie. Do 18 lipca 1903 r. studiuje teologię w Krakowie, równocześnie pełniąc posługę duszpasterską, która obejmowała nauczanie religii i działalność kaznodziejską. Ten okres również charakteryzuje brak ciągłości studiowania. Kuznowiczowi marzyła się praca wśród unitów w Podlasiu, dlatego też uczył się między innymi języka rosyjskiego i dziejów Kościoła unickiego. Święcenia kapłańskie otrzymał 14 kwietnia 1906 r. z rąk biskupa Anatola Nowaka.

Jako kapłan nie podjął jednakże pracy wśród podlaskich unitów, natomiast roztoczył opiekę nad młodzieżą „terminatorską”. Wyrażało się to między innymi w przejściu pod swoje skrzydła „Opieki św. Stanisława Kostki nad Młodzieżą Terminatorską” w Krakowie. Dalsze lata swojego życia, z małymi wyjątkami związanymi z formacją zakonną, podporządkował wychowaniu młodzieży. Aby pozyskać więcej wiedzy na temat metod pracy w różnych organizacjach młodzieżowych, ks. Kuznowicz wybrał się w podróż do kilku krajów. Był między innymi w Austrii, Czechach, Niemczech, Belgii i Holandii. Doświadczenia zebrane podczas tej podróży zaowocowały po powrocie. Przekształcił on bowiem „Opiekę św. Stanisława...” w Związek Młodzieży Przemysłowej i Rękodzielniczej. Wierzył bowiem, że dzięki temu możliwe będzie pełniejsze oddziaływanie wychowawcze na młodych adeptów rzemiosła.

Działalność wychowawczą w Związku ks. Mieczysław Kuznowicz prowadził nieprzerwanie do wybuchu II wojny światowej. Po wkroczeniu Niemców do Krakowa kapłan został aresztowany i osadzony w więzieniu na Montelupich. Przebywał tam 10 dni, od 14 do 24 października 1939 r. Po zwolnieniu opuścił Kraków i ukrywał się. Najpierw w Długim koło Jedlicza (1940–1941), następnie do 1943 r. w Biezdzieży. Następne dwa lata, które okazały się ostatnimi w jego życiu, spędził przede wszystkim w Czarnym Potoku, gdzie też zmarł 26 marca 1945 r. Został pochowany na cmentarzu w Nowym Sączu, jednakże z inicjatywy jego wychowanków w 1963 r. dokonano ekshumacji i doczesne szczątki ks. Mieczysława Kuznowicza złożono na cmentarzu Rakowieckim w Krakowie.

Pedagogika ks. Mieczysława Kuznowicza – jak zauważa znawca jego biografii ks. Janusz Mółka – oparta była na pięciu fundamentach wychowawczych. Pierwszym z nich było wychowanie religijno-moralne, drugim – kulturalno-oświatowe. Za równie istotne Kuznowicz uznawał wychowanie społeczno-narodowe, a także wychowanie fizyczno-zdrowotne. Szczególną uwagę poświęcał także samowychowaniu podopiecznych.

Jeśli chodzi o wychowanie religijno-moralne, to w koncepcji wychowawczej Mieczysława Kuznowicza wiązało się ono z przekazaniem młodemu człowiekowi określonych zasad moralnych i norm, które wypływają z Ewangelii i nauki Kościoła katolickiego. Kapłan-pedagog był bowiem przekonany, że właśnie dzięki temu można osiągnąć skuteczne efekty wychowawcze. Zresztą kwestie religijne uważał Kuznowicz za najważniejsze w działaniach wychowawczych, ale także twierdził, że odgrywają one istotną rolę w kształtowaniu ruchu robotniczego. Skoro kwestie religijne były dla niego tak istotne, nie dziwi fakt, że przypisywał on dużą rolę Kościołowi katolickiemu w dziele krzewienia tych wartości i wpływaniu na wychowanie młodego człowieka. Położenie zaś akcentu na treści religijne miało doprowadzić do wychowania młodzieży w kontekście jej rozwoju osobistego. Poza tym młodych ludzi w kontaktach interpersonalnych cechować miały sprawiedliwość, miłość, zgoda i pokój. To zaś miało prowadzić do wytworzenia ładu społecznego.

Wychowanie kulturalno-oświatowe to druga z gałęzi wychowania, której swoją uwagę poświęcał ks. Mieczysław Kuznowicz. Przede wszystkim chodziło tu o umiejętność gospodarowania przez młodego człowieka czasem wolnym, a sprzyjać temu miał rozwój dóbr wyższych. Do takich zaś zaliczał oświatę, cnoty obywatelskie, różne formy życia kulturalno-towarzystwowskiego, sztukę, poezję, zdrowe sporty, dobroczynność publiczną czy też twórcze korzystanie z zabaw i wypoczynku. Często powtarzał swoim wychowankom: „Dobra rada: zabrać się do nauki i pracy”. Twierdził, że kultura zewnętrzna jest drogą do wytworzenia kultury wewnętrznej, duchowej: „Kultura zewnętrzna jest z pewnością

rzeczą dobrą, ale tylko jako wstępne ćwiczenie prowadzące do kultury duchowej, polegającej na panowaniu nad sobą, nad swymi namiętnościami, nad wygórowaną żądzą ziemskiego szczęścia, nad rozpierzczonym samolubstwem”.

Swoich wychowanków Kuznowicz prowadził także w kierunku rozwoju życia społecznego, stąd też dużo uwagi poświęcał przygotowaniu młodych ludzi do udziału właśnie w życiu publicznym. Wyrażało się to przede wszystkim w odpowiednim przygotowaniu do pracy. System wychowania społeczno-narodowego opierał – jak zauważa ks. J. Mółka – na trzech obszarach: pierwszym z nich była przebudowa świadomości i systemu wartości młodego pokolenia, drugim – kształtowanie postaw obywatelskich, trzecim natomiast – wychowanie patriotyczne. Trzeba pamiętać, że kiedy ks. Mieczysław Kuznowicz kształtował swoje poglądy wychowawcze i pedagogiczne, Polski nie było na mapach – był to bowiem przełom XIX i XX wieku. Zwykł on mawiać: „kochamy

my Kościół i pragniemy, by jego wpływy w naszym społeczeństwie rozszerzały się, ale kochamy też szczerze nasz kraj i Naród Polski i nasze Państwo”. I innym razem: „kochamy naszą drogą Polskę, chcemy jej dobra, swobody, potęgi kultury, bogactwa. Jesteśmy obywatelami tej ziemi, więc żadne trudności nas nie powinny odstraszać [...], ale zakasać ręce do pracy dla ukochanej Polski”. Według Kuznowicza miłość do Ojczyzny to: poznawanie bogactw naturalnych kraju, znajomość literatury, bohaterów, wierność religii katolickiej i wierność Kościołowi katolickiemu.

Według koncepcji M. Kuznowicza uprawianie sportu było wystarczająco atrakcyjne, a młodzież dzięki temu osiągała radość z przebywania ze sobą nawzajem. Wychowanie fizyczne łączył oczywiście ze zdrowotnym, uważając, że „zdrowe ciało jest niezbędnym warunkiem wydajności pracy i pewnej sumy szczęścia i zadowolenia w życiu”. Był jednakże przeciwnikiem swojego rodzaju wyczynowości sportowej, bicia rekordów za wszelką cenę.

Tak pokrótce kształtuje się biografia i poglądy pedagogiczne ks. Mieczysława Kuznowicza, jezuita rodem z Lichenia, który całe swoje życie związał z Krakowem i poświęcił się wychowaniu młodzieży rzemieślniczej. Mimo że pochodził z Lichenia, tam się urodził, nie jest postacią znaną w naszym regionie, a szkoda. Być może dzięki tym krótkim rozważaniom sytuacja ta ulegnie pewnej zmianie, poprawie. Jak wspomniano wcześniej, specjalistą od życiorysu i pedagogiki Kuznowicza jest ks. Janusz Mółka, również jezuita, który jest autorem między innymi takich publikacji jak: *Ks. Mieczysław Kuznowicz SJ. Wychowawca Młodzieży*, Kraków 2006; *Koncepcja wychowawcza księdza Mieczysława Kuznowicza SJ*, Kraków 2004. Posłużyły one autorowi niniejszego opracowania do przybliżenia tej ciekawej, a mało znanej postaci związanej z Wielkopolską Wschodnią.

Grażyna Frydrychowicz konsultantka CDN w Koninie

REGION W WEEKEND (12)

Wielkopolska – kraina pałaców, zamków i dworków (część 3.) Śmiełów - siedziba polskiego klasycyzmu

Śmiełów – wieś leżąca w powiecie jarocińskim (ok. 5 km na północ od miejscowości Żerków), położona na terenie Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego.

Plan gminy Żerków

Śmiełów wzmiankowany w przekazach pisanych od XIV wieku, należał przez pewien czas do dóbr żerkowskich. W XVI wieku był własnością Roszkowskich, następnie Radomickich. W XVIII wieku, drogą spadku, trafił do Ludwika z Koźmińskich primo voto Sokolnickiej, secundo voto Gorzeńskiej, która w 1784 roku sprzedała go Andrzejowi Ostorogowi Gorzeńskiemu herbu Nałęcz, regentowi grodzkiemu, szambelanowi królewskiemu i prezesowi trybunału cywilnego w departamencie poznańskim w czasach Księstwa Warszawskiego. Z jego inicjatywy powstało w Śmiełowie w końcu lat 90. XVIII wieku nowe, okazałe założenie pałacowe. Klasycystyczna rezydencja otoczona została krajobrazowym parkiem oraz zabudowaniami gospodarczymi w stylu epoki.

Andrzej Gorzeński i jego żona, Józefa z Morawskich mieli ośmioro dzieci. Majętność śmiełowską po śmierci ojca w 1821 roku odziedziczył syn Hieronim, oficer wojsk napoleońskich, ożeniony

z Antoniną z Bojanowskich. Na jego zaproszenie gościł w Śmiełowie przez dłuższy czas w 1831 roku Adam Mickiewicz. Tutaj poeta spotkał się z Konstancją Łubieńską, siostrą Antoniny. Według tradycji to właśnie miejscowi ludzie, zwyczaje, zabudowania i krajobrazy stały się inspiracją dla niektórych scen *Pana Tadeusza*.

Kolejnymi dziedzicami Śmiełowa byli synowie Hieronima – Tadeusz, a następnie Zygmunt. Zygmunt Gorzeński zmarł bezpotomnie w 1885 roku, a majątek odziedziczył jego bratanek, Kalikst Gorzeński. W 1886 roku wystawioną na licytację, znacznie zadłużoną posiadłość zakupił Franciszek Chełkowski herbu Wczele, ożeniony z Franciszką z Wężyków. Utrzymanie majątku w polskich rękach uchroniło Śmiełów przed przejęciem go przez Komisję Kolonizacyjną. Po Franciszku dobra przejął jego syn Józef Chełkowski, który po ślubie z Marią z Donimirskich zamieszkał w rezydencji w 1898 roku. W czasach Józefa Chełkowskiego bywali w Śmiełowie przedstawiciele świata polityki, nauki i kultury, m.in. Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, Ludomir Różycki, Wojciech Kossak, kardynał Edmund Dalbor, gen. Stanisław Taczak, Józef Haller. W rękach Chełkowskich Śmiełów pozostawał do 1939 r. W czasie okupacji Śmiełów zajęli Niemcy, którzy rodzinę Chełkowskich przenieśli do Dobrzycy, potem do obozu w Cerekwicy, a następnie przesiedlili ich do Generalnej Guberni. Tuż po zakończeniu wojny siedzibę splądrowano i ograbiono. W czasach PRL w pałacu działała szkoła, były tu też mieszkania pracownicze.

Pałac w pradolinie

Pałac w Śmiełowie wzniesiony został prawdopodobnie w 1797 roku (trudno ustalić, czy data ta odnosi się do rozpoczęcia, czy zakończenia prac budowlanych). Nie wiadomo też, czy wyboru miejsca pod budowę rezydencji dokonał właściciel, czy zatrudniony architekt. Pałac ulokowano na wzniesieniu z rozległym widokiem otwierającym się na dolinę Lutyni z pasmem wzgórz żerkowskich na horyzoncie. Architektura pałacu jest dziełem Stanisława Zawadzkiego, uznanego warszawskiego architekta wojskowego sprowadzonego przez Gorzeńskich do Wielkopolski. Nadał on śmiełowskiej budowli kształt zbliżony do litery „C”, z centralnie ustawionym dwukondygnacyjnym korpusem głównym, nakrytym wysokim czterospadowym dachem. Pawilony bocznych oficyn (parterowe z mieszkalnymi poddaszami ukrytymi w wysokich, łamanych dachach) połączono z korpusem ćwierćkolistymi parterowymi galeriami.

Pałac w Śmiełowie

Główny korpus pałacu założony został na prostokątnym rzucie, z trójbocznym ryzalitem w osi elewacji tylnej oraz dwoma pozornymi ryzalitami flankującymi elewację frontową. W środkowej części elewacji frontowej postawiono monumentalny, czterokolumnowy portyk poprzedzający główne wejście. Jońskie kapitele kolumn wspierają belkowanie, fryz oraz gzyms ozdobiony antycznym motywem kimationu, na którym spoczywa trójkątny naczółek z dekoracyjną płyciną w środkowym polu. W zwieńczeniu naczółka umieszczono rzeźbę przedstawiającą rycerza trzymającego tarczę z herbem Nałęcz Gorzeńskich. Zwieńczenia attyk bocznych pseudoryzalitów zdobią rzeźbione w kamieniu panoplia. Parterowe galerie łączące pałac z oficynami otwierają się od frontu półkolistą zamkniętymi, arkadowymi otworami okiennymi. Ponad oknami przebiegają fryz i gzyms stanowiące podstawę attyki wieńczącej, na której ustawione zostały kamienne wazony. W pawilonach bocznych oficyn uwagę zwraca oryginalna forma łamanych dachów. W osi frontowych elewacji oficyn zaprojektowano wejścia z półkolistą zamkniętymi otworami drzwiowymi, ujętymi po bokach parami kolumnienek. Motyw ten z blendą w miejscu otworu drzwiowego powtórzony został na pozostałych elewacjach oficyn.

Z architektem współpracowali bracia Franciszek i Antoni Smuglewiczowie, autorzy malowideł we wnętrzach pałacu oraz Michał Ceptowski, twórca dekoracji sztukatorskich. Integralną częścią założenia był niegdyś folwark z budynkami gospodarczymi, zaprojektowanymi również przez samego Stanisława Zawadzkiego.

Aktualnie w pałacu mieści się Muzeum Adama Mickiewicza – Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu.

Śmiełowski pałac to prawdziwa perła wśród rezydencji wielkopolskiego ziemiaństwa.

Ekspozycja

Galeria wschodnia – pełniącą rolę oranżerii. Na uwagę zasługują znajdujące się tu (popularne w XIX wieku) ozdobne rośliny kublone i doniczkowe.

Sala malarstwa romantycznego – zawiera przykłady malarstwa europejskiego połowy XIX wieku. Na szczególną uwagę zasługuje *Pejzaż okolic Albano* autorstwa F. A. Elsassera, a także krajobrazy i sceny pasterskie autorów polskich, niemieckich, belgijskich. Ciekawe są dwa pejzaże Anglika F. Danby'ego, a także sceny rodzajowe A. Scheffera i F. Diofebiego. Dwie litografie z motywami rosyjskimi wykonał wybitny romantyk A. Orłowski, ulubiony artysta Telimeny z *Pana Tadeusza*. Pamiątki napoleońskie w serwantce nawiązują do polskiej tradycji niepodległościowej i poglądów Adama Mickiewicza.

Mickiewicz – młodość – zgromadzone w tym pomieszczeniu obiekty odnoszą się do okresu młodzieńczego poety, aż do momentu przybycia do Wielkopolski w 1831 roku. Pokazano tu Nowogródek, Litwę, podróż po Rosji (1824–1829), a także wędrowki po Europie. W serwantce, obok widoku Zaosia, gdzie w 1798 roku urodził się Adam Mickiewicz, znajdują się m.in. portrety wieszczki i pierwodruki jego utworów oraz podobizna Maryli Wereszczakówny. Wśród obiektów nawiązujących do powstania listopadowego, które przywiodło poetę do Wielkopolski, widnieje fotografia Stefana Garczyńskiego, przyjaciela Adama Mickiewicza.

Sala pobytu Mickiewicza w Wielkopolsce – dawna kancelaria Józefa Chełkowskiego dobudowana przed 1904 rokiem, obejmuje zestaw portretów osób, z którymi stykał się Adam Mickiewicz podczas swego pobytu w Wielkim Księstwie Poznańskim oraz widoki miejsc, które odwiedził. Najcenniejszymi eksponatami są autografy wieszka: wpis do pamiętnika Eugenii Morawskiej z Luboni (październik 1931 roku) oraz list poety pisany w Łukowie 27 grudnia 1831 roku do Stefana Garczyńskiego przebywającego wówczas w Objezierzu.

Salon błękitny – umieszczone w pomieszczeniu słynne freski Smuglewiczów naśladują malowidła pompejańskie o tematyce związanej z rolnictwem i kultem płodności. W serwantce znajdują

Sala Adama Mickiewicza

się dokumenty rodzinne pierwszych właścicieli, a w gablotach – materiały będące wyrazem wczesnej popularności Adama Mickiewicza w Wielkopolsce.

Salon okrągły – znajdujące się we wnętrzu freski Smuglewiczów nawiązują do *Iliady* Homera. Scena centralna to „Pożegnanie Hektora z Andromachą”, a cztery kompozycje boczne – ruiny Troi. W wyposażeniu są dziewiętnastowieczne meble w stylu Ludwika XVI oraz stół będący kiedyś własnością wybitnego malarza Leona Wyczółkowskiego. Rzeźby Wenus i Diana pochodzą z początku XIX wieku. Instrumenty muzyczne: róg i cymbały przypominają te opisane przez Adama Mickiewicza w *Panu Tadeuszu*. Fortepian z przełomu XIX i XX wieku nawiązuje do tradycji muzycznych Śmiełowa. W gablotach znajdują się wielkopolskie druki Mickiewiczowskie z końca XIX i początku XX wieku.

Salon okrągły

Pokój „Pana Tadeusza” – w buduarze z czasów Chełkowskich zgromadzono najstarsze wydania wielkiej epeji, począwszy od pierwszej paryskiej edycji z 1834 roku. Prezentowane są tu także obcojęzyczne wydania *Pana Tadeusza*, ilustracje do tego dzieła, w tym cykl drzeworytów według rysunków Andriollego z 1881 roku i nieobcy nam, Polakom obraz Leona Kaplińskiego *Spowiedź Jacka Soplicy*.

Mickiewicz – okres paryski – w dawnym saloniku odzwierciedlono życie poety we Francji oraz pobyt w Szwajcarii, Italii, a także w Turcji, gdzie zmarł w 1855 roku.

W serwantce pochodzącej z paryskiego mieszkania Adama Mickiewicza obok pierwodruków znajdują się jego przedmioty osobiste. Obrazy i grafiki na ścianach nawiązują do rodziny Adama Mickiewicza. Obraz *Matka przy łożu umierającej córki* został namalowany przez Tadeusza Goreckiego – zięcia poety. Popiersie poety wykonał Henryk Stattler w 1856 roku, a akwarelę *Mickiewicz na polowaniu w Turcji* – Juliusz Kossak.

Sala kultu Mickiewicza – w dawnej sypialni Marii i Józefa Chełkowskich umieszczono liczne pamiątki kultu poety z czasów zaborów. Związane są one głównie z transportem zwłok wieszczą do Krakowa 4 lipca 1890 roku oraz z setną rocznicą urodzin poety (1898 r.). Tableau pamiątkowe na ścianie dokumentuje krakowski pogrzeb Mickiewicza z 1890 roku. Wystrój sali dopełnia monumentalny obraz Tomasza Lisiewicza *Apoteoza wieszczą*, na którym postać zmarłego Adama Mickiewicza otaczają bohaterowie jego utworów.

Sala kultu Mickiewicza

Ludzie i pomniki – w ongisiejszej łazience dobudowanej przed 1904 rokiem umieszczono portrety pisarzy i poetów, którzy wywarli znaczący wpływ na twórczość Mickiewicza. Materiały dotyczące pomników poety dokumentują przede wszystkim pomniki poznańskie (1859, 1960), a także te, które powstały na przełomie XIX i XX wieku. Szczególnie ciekawe są zestawy pocztówek monumentów na terenie Galicji (tj. dawnego zaboru austriackiego). Osobną uwagę poświęcono konkursom na pomnik w Krakowie (1898) oraz pomnikom w Warszawie (1898), Lwowie (1904) i Paryżu (1929).

Gabinet ilustracji – w czasach Chełkowskich pokój dziecienny. Na uwagę zasługują: obraz E. Radzikowskiego *Twardowski kąpie diabła w wodzie święconej* oraz akwarele J. Szancera znane z kolejnych wydań *Ballad i romansów*. W gablotach zaprezentowano grafiki i pocztówki będące ilustracjami do różnych dzieł Adama Mickiewicza. Ekranu obejmują zestawy pocztówek z początku XX wieku ze scenami z *Konrada Wallenroda* i *Grażyny*, a także przykłady kompozycji muzycznych do utworów Mickiewicza.

Pokój „Dziadów” – w czasach Chełkowskich pokój niani. Pokazano tutaj rolę, jaką dramat *Dziady* odgrywał w dziejach naszego kraju. Obok pierwszych i rzadkich wydań dzieła znajdują się ilustracje, wśród nich: najstarsza litografia z 1883 roku, drzeworyty Stefana Mrożewskiego (1929) oraz monotypy J. Kraupe (1956). Zdjęcia i plakaty pokazują, jakim wyzwaniem jest to dzieło dla wielu pokoleń reżyserów, począwszy od Stanisława Wyspiańskiego, który wystawił *Dziady* na scenie Teatru Starego w Krakowie (1901). Afisze przypominają głośne inscenizacje, które stały się zapowiedzią przełomowych zmian, w tym wersję Jerzego Grotowskiego z 1961 roku, legendarny spektakl Kazimierza Dejmka z lat 1967–1968, udokumentowany wybitnym plakatem Romana Cieślewicza, oraz gdańską interpretację Macieja Prusa z 1979 roku.

Kawiarnia – w czasach Chełkowskich pokój służby. W pierwszym okresie istnienia pałacu było to miejsce parzenia i podawania kawy gościom przez służącą Ciastowską (zwaną „kawiarką”), opisaną przez Mickiewicza w drugiej księdze *Pana Tadeusza*. W pomieszczeniu znajduje się komplet mebli w stylu Ludwika Filipa z II połowy XIX wieku oraz polski zegar dworkowy z tarczą angielską z końca XVIII wieku.

Łoża – w czasach Chełkowskich „szkoła”, tj. miejsce nauki dzieci właścicieli pałacu. W salonie tym – według tradycji – od-

bywały się zgromadzenia masońskie. Prezentowane są tu przykłady siedemnastowiecznego malarstwa holenderskiego oraz meble klasyczne, biedermeierowskie i miejscowego warsztatu z początku XX wieku. Natomiast znajdujące się tu dwa lustra neoklasyczne pochodzą z pałacu Śmiełowskiego z czasów Gorzeńskich.

Salon kominkowy – w czasach Chełkowskich „pokój panienek”. Pomieszczeniu temu charakter nadają siedemnastowieczne obrazy holenderskie, w tym o tematyce marynistycznej, oraz biedermeierowskie meble pochodzące z terenu Wielkiego Księstwa Poznańskiego.

Salon centralny – w czasach Chełkowskich pokój gościnny, z charakterystyczną alkową obramioną kolumnami ze sztucznego kamienia. Wśród obrazów są dwa preromantyczne obrazy pasterskie Schiffnera. Wystrój dopełniają meble w stylu neorokoka wiedeńskiego z II połowy XIX wieku, osiemnastowieczna barokowa szafa gdańska (z herbem Gorzeńskich „Nałęcz” w naczółku), dziewiętnastowieczny ozdobny stół intarsjowany oraz rozkładany stolik do gry w karty (połowa XVII wieku).

Pokoik Amorków – w czasach Chełkowskich „pokój gościnny Starszych Państwa”. Nad drzwiami pozostałości fresków braci Smuglewiczów przedstawiają Amorki. Obrazy z XVII i XVIII wieku prezentują szkołę holenderską, włoską, flamandzką i niemiecką. Łóżko w stylu Ludwika Filipa z lat 40. XIX wieku było własnością córki Adama Mickiewicza Marii Goreckiej, która gościła w Śmiełowie w latach 1918–1919. W biedermeierowskiej szafce zgromadzono przykłady rzemiosła artystycznego z XIX wieku.

Salonik Chełkowskich – przed 1939 rokiem pokój chłopców. Są tu materiały odnoszące się do Śmiełowa w czasach Chełkowskich, tj. lat 1886–1939. Zdjęcia i dokumenty pokazują życie rodziny ziemiańskiej. Obrazy, grafiki i rysunki z XVIII i XIX wieku przypominają o wpływie właścicieli majątku na kształtowanie się krajobrazu tych stron. Gipsowa wersja medalionu autorstwa Władysława Marcinkowskiego pochodzi z pomnika postawionego w parku w 1931 roku. Portret córki Adama Mickiewicza Marii Goreckiej wykonany został w 1918 roku, w czasie jej pobytu w Śmiełowie.

Pokój Sienkiewicza – w czasach Chełkowskich pokój gościnny. Tablica pamiątkowa oraz rzeźba autorstwa Nalborczyka upamiętniają pobyt pisarza, który przebywał tu w 1899 roku, zaproszony przez Chełkowskich po uroczystości odsłonięcia pomnika Słowackiego w Miłosławiu. Wystrój pokoju dopełniają siedemnastowieczne obrazy holenderskie o tematyce myśliwskiej oraz meble: intarsjowany stół biedermeierowski z połowy XIX wieku pochodzący z tego pomieszczenia w czasach Chełkowskich, sekretarzyk (toaletka), który po odsunięciu części przedniej może pełnić rolę łóżka (koniec XIX wieku) oraz kanapa intarsjowana w stylu biedermeier z Laskowo-Głuchych, rodzinnego dworku Cypriana Kamila Norwida.

Pokój Sienkiewicza

Pokój Mickiewicza – w czasach Chełkowskich pokój gościnny. Pomieszczenie to nazywane było przez Gorzeńskich „szkołą”, ze względu na rzekome nauczanie synów właściciela przez Adama Mickiewicza. O jego pobycie przypomina tablica wmurowana przed 1886 rokiem. W serwantce prezentowane są przykłady dziewiętnastowiecznego rzemiosła artystycznego. Wśród mebli zwraca uwagę stolik z lirą (przed 1830 r.), który znajdował się w tym pokoju w czasie, gdy mieszkał w nim Adam Mickiewicz. Obrazy na ścianach pochodzą z XVIII wieku.

Do muzeum należy również **park** o powierzchni 14 ha (zaprojektowany na przełomie XVIII i XIX wieku) z czytelnym układem serpentynowatych ścieżek i starym korytem Lutyni, z wyspą oraz trzema mostkami, stanowiący miniaturę ogrodu angielskiego. W kompleksie znajdują się liczne gatunki drzew i krzewów, a także tzw. ogródek Zosi z pomnikiem żniwiarki. Upamiętniając setną rocznicę pobytu Mickiewicza w Śmiełowie, Chełkowscy na jednej z parkowych polan wystawili wieszczowi pomnik, który w 1940 roku został zniszczony przez okupanta (obecnie zrekonstruowany). Rezydencji śmiełowskiej towarzyszy zespół dawnych **zabudowań folwarcznych** zaprojektowanych przez twórcę pałacu Stanisła-

wa Zawadzkiego. Są to: stajnia, spichlerz i gorzelnia. Nieopodal znajduje się również kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej. Przy drodze w kierunku Pyzdr, za mostem na Lutyni, znajduje się **pięć pomnikowych dębów** oraz **głaz** z tablicą w formie otwartej księgi poświęconą Mickiewiczowi (1981).

Oferta edukacyjna dla szkół

► II etap kształcenia

• Lekcje muzealne:

- „Świat dzieci w dawnym domu śmiełowskim” – rodzina Chełkowskich.
- „Fakty i legendy Śmiełowa i okolic” – wydarzenia z pogranicza rzeczywistości i fantazji.
- „Czy Mickiewicz lubił dzieci? Czy dzieci mogą polubić Mickiewicza?” – anegdoty o relacjach poety z najmłodszymi i przybliżenie jego twórczości dedykowanej dzieciom.
- „Goście Śmiełowa – wielcy przedstawiciele polskiej kultury” – opowieści ilustrowane prezentacją pamiątek związanych z wizytami w Śmiełowie wybitnych gości świata kultury, polityki i duchowieństwa.

• Warsztaty:

- „Rodzina i przyjaciele Adama Mickiewicza”.
- „Muzealni odkrywcy”.
- „Malujemy wiersze Adama Mickiewicza”.
- „Gry i zabawy z czasów Mickiewicza”.
- „Podchody z Mickiewiczem”.
- „Magia dawnych świąt”.

► III i IV etap kształcenia

• Lekcje muzealne:

- „Adam Mickiewicz – życie i twórczość” – biografia poety ilustrowana pamiątkami poety znajdującymi się w Śmiełowie.
- „Pobyt Adama Mickiewicza w Wielkopolsce” – wędrowka śladami poety po dworach i pałacach Wielkopolskiego Księstwa Poznańskiego.
- „W Śmiełowie tak jak w Soplicowie” – motywy wielkopolskie w *Panu Tadeuszu*.
- „Dom ziemiański w XIX wieku” – oprowadzenie po pałacu rodziny Gorzeńskich i Chełkowskich.
- „Cyrkiel i miecz – śmiełowskie wątki masońskie”.
- „Na paryskim bruku. Emigracyjne losy Adama Mickiewicza”.

BIBLIOGRAFIA

- Kostołowski A., *Szkice z przeszłości Śmiełowa*, „Zapiski Jarocińskie”, z. 12, Jarocin 1986; z. 13, Jarocin 1987.
- Ostrowska-Kęłbowska Z., *Architektura pałacowa drugiej połowy XVIII wieku w Wielkopolsce*, Poznań 1969.
- www.smielowmuzeum.pl.
- www.smielow.com.pl.
- www.mnp.art.pl.
- www.wikivoyage.org.

REGULAMIN XIV KONKURSU RECYTATORSKIEGO „WIELKOPOLSKA W POEZJI”

ORGANIZATORZY

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie we współpracy z Zespołem Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie.

CELE

1. Rozbudzanie „świadomości regionalnej”, pogłębianie więzi ze środowiskiem naturalnym, kulturą i społecznością „małej ojczyzny”.
2. Uwrażliwianie młodych ludzi na piękno rodzimego języka i wartości estetyczne poezji.
3. Promowanie uzdolnionych uczniów i działalności dydaktycznej animatorów „sztuki żywego słowa”.

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

1. W konkursie uczestniczyć mogą uczniowie gimnazjów oraz młodzieżowych szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa wielkopolskiego.
2. Prezentowane teksty muszą być autorstwa poetów wielkopolskich bądź dotyczyć Wielkopolski.
3. Każdy uczestnik przygotowuje dwa utwory poetyckie (bądź ich fragmenty), natomiast wykonuje jeden (w szczególnych przypadkach – na życzenie jury – recytuje drugi wiersz). Czas prezentacji nie może przekroczyć 7 minut.

ZASADY ORGANIZACYJNE

1. Recytatorzy rywalizują w dwóch kategoriach:
  - uczniowie gimnazjów,
  - uczniowie młodzieżowych szkół ponadgimnazjalnych.
2. Konkurs przebiega w dwóch etapach:
  - eliminacje – organizowane w szkołach; wyłaniają kilku laureatów – reprezentantów szkoły w finale; przeprowadzane są **do 31 marca 2016 r.**;
  - finał – realizowany w Zespole Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie (ul. Kardynała S. Wyszyńskiego 3) w dniu **23 kwietnia 2016 r. o godz. 10⁰⁰**.
3. Zgłoszenie zawodników do finału następuje wskutek wypełnienia zamieszczonej poniżej KARTY UCZESTNICTWA i przesłania jej do Centrum Doskonalenia Nauczycieli (ul. Sosnowa 14, 62-510 Konin) na ręce konsultanta Zbigniewa Budnego **do dnia 15 kwietnia 2016 r.** z dopiskiem: XIV Konkurs Recytatorski „WIELKOPOLSKA W POEZJI”.
4. Organizatorzy nie zwracają kosztów podróży uczestnikom finału.
5. Powołane przez organizatorów jury przyzna w każdej z obydwu kategorii trzy nagrody i trzy wyróżnienia (nagrody książkowe i dyplomy), uwzględniając następujące kryteria oceny:
  - dobór i interpretacja tekstu,
  - ogólny wyraz artystyczny,
  - kultura słowa.
6. Ponadto przewidziana jest **nagroda specjalna** za najlepsze wykonanie utworu **konińskiego poety** (tomy poetyckie rodzimych artystów udostępniane są zainteresowanym m.in. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Koninie oraz w CDN Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie). Jednakże organizatorzy zastrzegają sobie możliwość innego podziału nagród. Ponadto organizatorzy zastrzegają sobie możliwość odwołania konkursu z przyczyn organizacyjnych, losowych, zbyt małej liczby uczestników itp.
7. Wszelkich dodatkowych informacji dotyczących konkursu udziela dr Zbigniew Budny – tel. 63 242 23 32 wew. 220.

KARTA UCZESTNICTWA

.....
pieczęć szkoły delegującej

Imię i nazwisko uczestnika .....

Nazwa i adres szkoły ..... Klasa .....

Opiekun artystyczny .....

Autorzy i tytuły przygotowanych tekstów (w pierwszej kolejności utwór prezentowany)

1. ....

2. ....

Przewidywany czas recytacji .....

Konkurs na scenariusz działań edukacyjnych na temat ZNACZENIE CHRZTU POLSKI DLA BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI PAŃSTWA I NARODU

Celem konkursu organizowanego przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie jest promowanie kluczowego dla losów Polski wydarzenia historycznego. Przedmiotem konkursu jest scenariusz lekcji wychowawczej lub dowolnego przedmiotu (np. języka polskiego, historii, wiedzy o kulturze) bądź różnorodnych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (np. projektu edukacyjnego, zajęć pozalekcyjnych, konkursu, uroczystości, wycieczki albo innej dowolnej formy zaproponowanej uczniom) na temat: „Znaczenie chrztu Polski dla budowania tożsamości państwa i narodu”. Adresatami konkursu są nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w województwie wielkopolskim, studenci kierunków pedagogicznych oraz wszyscy zainteresowani proponowaną tematyką.

Scenariusze oceniane będą w dwóch kategoriach (szkoły podstawowe i gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne) w oparciu o następujące kryteria: dostosowanie scenariusza do potrzeb i możliwości odbiorcy, konstrukcja scenariusza, nowatorstwo w doborze środków dydaktycznych i metod, autorski wymiar scenariusza, jakość merytoryczna, oryginalność i innowacyjność pomysłów dydaktycznych i wychowawczych.

Prace konkursowe można nadsyłać do 20 kwietnia 2016 r. – tradycyjnie w formie wydruku oraz w formie zapisu elektronicznego na opisanej płycie CD – pod adresem CDN w Koninie. Laureatom zostaną przyznane nagrody i wyróżnienia w obydwu kategoriach. Rozstrzygnięcie konkursu, uroczyste ogłoszenie wyników i wręczenie nagród odbędzie się nie wcześniej niż 1 czerwca 2016 r. i nie później niż 10 września 2016 r.

Szczegółowy regulamin konkursu, wzory karty zgłoszenia i oświadczenia w sprawie zgody na przetwarzanie danych osobowych zamieszczone są w witrynie internetowej CDN (www.cdnkonin.pl) w zakładce „Konkursy”. Wszelkich informacji o konkursie udziela Aleksandra Czaplicka-Wojtas – aczaplicka@cdnkonin.pl, tel. 63 245 75 20 wew. 220.

Konkurs plastyczny na kartkę okolicznościową CHRZEST POLSKI W MOICH OCZACH

Konkurs organizowany przez Centrum Kultury i Sztuki w Koninie adresowany jest do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjów miasta Konina i powiatu konińskiego. Podstawą przystąpienia do konkursu jest wykonanie projektu kartki okolicznościowej związanej z chrztem Polski. Technika:

malarstwo. Format: A4 (29,7cm x 21cm). Termin składania prac: 6 maja 2016 r.

W ocenie prac uwzględnione będą następujące kryteria: zgodność z tematyką konkursu, autentyczność wypowiedzi, oryginalność skojarzeń oraz ogólna estetyka pracy. Wybrane projekty zostaną zakwalifikowane do wystawy, której otwarcie odbędzie się 17 czerwca 2016 r. w CKiS – Dom Kultury „Oskard” w Koninie. Otwarcie wystawy będzie jednocześnie podsumowaniem konkursu, na którym wręczone zostaną nagrody i wyróżnienia: nagroda główna, nagrody za zajęcia I, II i III miejsca oraz 10 wyróżnień. Ponadto organizator przewiduje wydanie wszystkich nagrodzonych i wyróżnionych prac w formie zbioru kartek okolicznościowych.

Pełen regulamin konkursu oraz karta uczestnictwa dostępne są na stronie www.ckis.konin.pl, a wszelkich szczegółowych informacji udziela Krystyna Mikołajczak – tel. 63 243 63 50, 63 243 63 51.

Centrum Kultury i Sztuki w Koninie
Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie
INSTYTUCJE SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

zapraszają na

konferencję
popularnonaukową

CHRZEST POLSKI MIŁOWY KROK KU CYWILIZACJI. CASUS WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ

która odbędzie się w ramach obchodów Jubileuszu 1050. rocznicy Chrztu Polski
14 kwietnia br. o godz. 13.00
w CKiS – DK OSKARD w Koninie (al. 1-go Maja 7a)

Program:

dr Michał Bogacki
Wielkopolska jako kolebka państwowości polskiej przed chrztem Mieszka I

dr Janusz Tomala
Wschodnia Wielkopolska w państwie pierwszych Piastów

ks. dr hab. Józef Szymański
Rozwój chrześcijaństwa w Wielkopolsce wschodniej po przyjęciu chrztu

dr Marek Białokur
Chrzest Polski w podręcznikach szkolnych. Próba refleksji

dr hab. Piotr Gołdyn
„Tysiąclatki” – rozwój sieci szkół w Wielkopolsce wschodniej jako forma uczczenia Tysiąclecia Państwa Polskiego

Makary Górzyński
Zapisane w kamieniu. Wczesnośredniowieczne kościoły romańskie na terenie obecnej Wielkopolski wschodniej okiem historyka architektury

Projekcja filmu *GNIAZDO*
reż. Jan Rybkowski

PATRONAT HONOROWY:

ORGANIZATORZY:

